Mänskliga rättigheter och Demokrati

MoD - Partiet för fred, frihet, folkhälsa och folkstyre

Partiprogram antaget av MoDs årsstämma den 18 maj 2025.

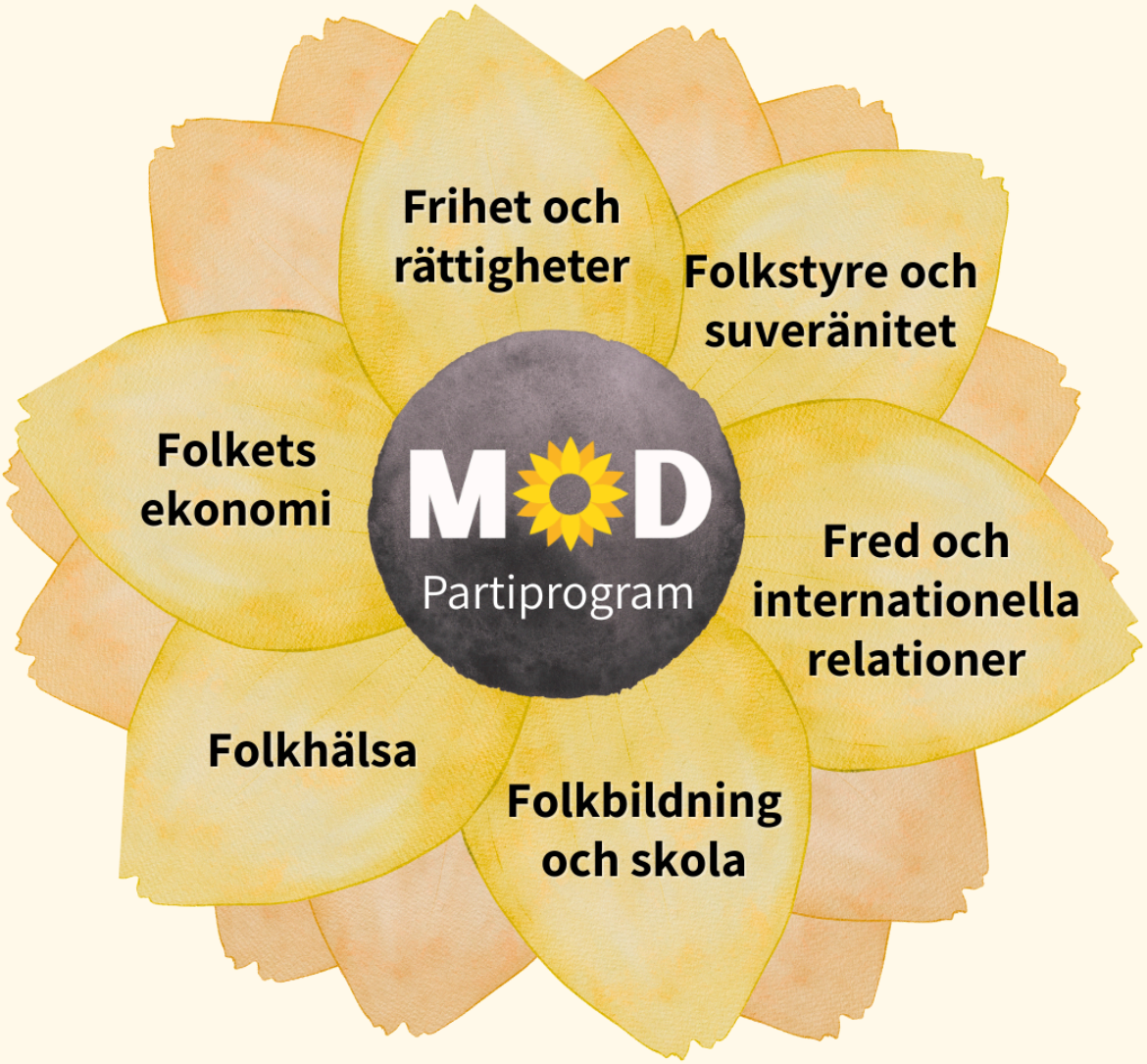

Ett nytt samhällskontrakt för Sverige

MoD - Mänskliga rättigheter och Demokrati är ett nytt parti för en ny tid. Vi vill återupprätta människans värdighet och bygga ett samhälle där frihet, fred, folkhälsa och folkstyre är mer än bara ord – det är en verklighet.

Vi tror att framtiden kräver ett nytt samhällskontrakt. Ett kontrakt där staten står i folkets tjänst – inte tvärtom – och där ansvar, frihet och gemenskap utgör grunden för all politik.

Var står partiet MoD politiskt?

Partiet MoD är svårt att placera på den traditionella vänster–höger-skalan. Vi hämtar idéer från flera håll men vi står tydligast i fältet, frihet och folkstyre.

Vi förenar socialt ansvar och rättvisa med individuell frihet, integritet och suveränitet.

Vi motsätter oss överstatlighet, kontrollsystem och teknokratiskt tvång – oavsett om det kommer från höger eller vänster.

MoD är ett systemkritiskt mittenparti med modet att ifrågasätta makten och visionen att föra samman människor istället för att splittra dem.

På en politisk fyrfältare hamnar vi i kvadranten Frihet & folkstyre – bort från elitstyre och kontrollpolitik.

MoDs grundsyn - sex pelare för framtiden

MoD vill skapa ett samhälle där frihet, trygghet och gemenskap sätts före kapitalintressen och maktkoncentration. Vi strävar efter ett liv i balans – där människor lever i samklang med naturen och i gemenskap med varandra. Sverige ska styras av folket – i ett samhälle som värnar fri- och rättigheter och sätter människan före systemet.

Vår politik formas i dialog mellan fria, engagerade medborgare, och vilar på ett nytt samhällskontrakt där frihet och ansvar är i balans. Därför har vi formulerat sex grundpelare som genomsyrar hela vårt program:

MoDs grundpelare - Snabböversikt

- 🔓 **Frihet och rättigheter**
  Skydd för kroppslig integritet, yttrandefrihet, digital suveränitet och rätten att leva enligt sin övertygelse – utan tvång, kontroll eller censur. Vi försvarar barns rättigheter, åsiktspluralism och personlig autonomi.
- 🗳️ **Folkstyre och suveränitet**
  Direktdemokrati, tjänstemannaansvar och verklig medborgarmakt. Sverige ska återta sin suveränitet genom att lämna EU, NATO och WHO – för ett folkstyrt land där öppenhet och ansvar råder.
- 🕊️ **Fred och internationella relationer**
  Sverige ska vara en oberoende röst för fred, alliansfrihet, nedrustning och global rättvisa. Vi säger nej till vapenexport, militärblock och stormaktslojalitet – ja till diplomati och samarbete på jämlika villkor.
- 📚 **Folkbildning och skola**
  Vi står för kritiskt tänkande, pedagogisk frihet och ett skolsystem där varje barns unika utveckling står i centrum. Skolan ska bygga på relationer, kreativitet och i nära samverkan med föräldrar eller vårdnadshavare – inte styras av likriktning, toppstyrning eller byråkratiska mallar.
- ❤️‍🩹 **Folkhälsa**
  MoD vill se en hälsopolitik som sätter människan – inte systemet – i centrum. Vi satsar på förebyggande friskvård, god psykisk hälsa, en giftfri miljö och integrativ vård som kombinerar det bästa från västerländsk medicin och komplementär medicin. Varje individ ska ha rätt att välja sin egen vård och behandling utifrån sina behov, kunskaper och övertygelser. Hälsofrihet ska vara en mänsklig rättighet.
- 💰 **Folkets ekonomi**
  Ekonomin ska tjäna människan – inte tvärtom. MoD önskar bygga ett system där arbete, lokal produktion, entreprenörskap och småföretagande ges friheten att blomstra, samtidigt som rättvisa skatter och självförsörjning stärker tryggheten för alla. Vi vill stoppa monopol och bryta oligarkers inflytande över politik och marknad. Vi försvarar kontanta medel, vill bevara den svenska kronan och rätten till fritt och anonymt användande av pengar – utan kontroll, tvång eller digitala begränsningar.

Innehållsförteckning

Ett nytt samhällskontrakt för Sverige **2**
Var står partiet MoD politiskt? **2**
MoDs grundsyn – sex pelare för framtiden **2**
MoDs grundpelare – Snabböversikt 3
MoDs värdegrund – tio principer för ett fritt och folkstyrt samhälle 7
Dagens Sverige - en problembeskrivning 8
Morgondagens Sverige - vad MoD strävar efter 8
Sverige 2040 - en framtidsvision 8
1. Frihet och rättigheter **10**
A. Rättsstatens principer – skydd mot maktmissbruk 11
B. Yttrandefrihet och öppen debatt 12
C. Digital frihet och personlig integritet 13
D. Transaktionsfrihet och ekonomiskt självbestämmande 14
E. Hälsofrihet och kroppslig autonomi 15
F. Pandemin, vaccin och rätten till upprättelse 16
G. Mänskliga rättigheter i praktiken 17
H. Äganderätt och lokal förvaltning 18
I. Strandskydd, markanvändning och lokal utveckling 19
J. Lag och ordning – trygghet genom närvaro, förebyggande och rättvisa 21
2. Folkstyre och suveränitet **22**
A. Staten som folkets tjänare 22
B. Transparens och öppenhet 23
C. Rättsstaten och ansvarsutkrävande 25
D. Direktdemokrati och medborgarmakt 26
E. Public service, fria medier och digital demokrati 27
1. Public service, fria medier och digital demokrati 27
2. Fria medier 28
3. Digital plattform för medverkan 28
F. Decentralisering och lokalt självstyre 29
G. Sverige som självständig nation 30
3. Fred och internationella relationer **32**
A. Fred i en multipolär värld 33
B. Alliansfrihet 33
C. Suveränitet 34

D. Diplomati och rättvisa..... 35
E. Internationellt samarbete för fred och självbestämmande..... 36
F. Global rättvisa och bistånd..... 37
G. Kärnvapen och internationell nedrustning..... 38
H. Försvar– för fred, inte krig..... 39
I. Självförsörjning och civil beredskap..... 39
J. Inför civilplikt inom lantbruk och skogsbruk för ökad beredskap och livsmedelstrygghet..... 40
K. Konsekvensansvar – de som orsakar kriser ska bära kostnaden..... 41
L. Invandring – ansvar, tydlighet och gemensamma spelregler..... 41
4. Folkbildning och skola..... 43
A. Lärorätt och pedagogisk mångfald..... 43
B. Praktisk demokrati i skolan – med elev- och föräldrainflytande..... 44
C. Elevens utveckling och skolmiljö..... 45
D. Inför mobilfria skolor och stöd till ett skärmfritt barndomsideal..... 46
E. Utbildningens kvalitet och innehåll..... 47
F. Kunskap och folkbildning..... 48
G. Akademisk frihet..... 49
H. Kultur, historia och identitet..... 50
I. Digitalisering och teknik i skolan..... 51
J. AI och algoritmer i utbildningen..... 52
5. Folkhälsa..... 54
A. Hälsofrihet och vård på individens villkor..... 54
B. Förebyggande hälsa och livsstilsmedicin..... 55
C. Bygg vården kring människor – inte pappersarbete..... 57
D. Psykisk hälsa och gemenskap..... 58
E. Barnens råd – för förebyggande trygghet och stöd till barn och unga..... 59
F. Miljö och människans hälsa..... 61
G. Mat, jordbruk och självförsörjning..... 62
H. Cirkulär ekonomi och resurseffektivitet..... 63
I. Djurskydd och respekt för liv..... 64
J. En vård och omsorg för hela livet..... 66
1. Äldreomsorg..... 66
2. Mödravård..... 67
3. Barnens rätt..... 69
K. En vård och omsorg för hela livet..... 70
1. Familjepolitik..... 71
2. Levande landsbygd..... 71

3. Arkitektur och stadsplanering....72
L. Strålskydd och försiktighetsprincip....73
M. Pandemihantering och rätten till upprättelse....74
6. Folkets ekonomi - För en fri, rättvis och hållbar framtid....76
A. Rättvis fördelning – Frihet genom grundtrygghet....76
B. Rättvisa skatter för frihet och välfärd....78
C. Begränsa skadlig spekulation – utred införandet av spekulationsskatt....80
D. En rättvis omfördelning – skatt för solidaritet och jämlikhet....81
E. Stoppa skattefusk och skatteflykt....83
F. Stoppa skatteslöseriet och effektivisera offentlig sektor....84
G. Bankdelning och demokratisk penningmakt....86
H. Lokala folkbanker och samhällsnytta....88
I. Riksbanken – för folkets ekonomi....88
J. Inflation och penningpolitik – trygghet kräver stabilitet....90
K. Motverka monopol och oligopol....91
L. Begränsa ekonomiska makteliters inflytande i Sverige....92
M. Digital suveränitet och demokratisk kontroll av teknikjättar....93
N. Fri handel....95
O. Bevara kronan – Sveriges ekonomiska självständighet....96
P. Digitala valutor och krypto....97
Q. En folkstyrd ekonomi bortom stakeholder capitalism....99
R. Fritt företagande med mänskligt ansikte....100
S. Transaktionsfrihet och äganderätt....101
T. Innovation och framtidens idéer....102
U. Energipolitik för självförsörjning och frihet....103
V. Kärnkraft....105

MoDs värdegrund - tio principer för ett fritt och folkstyrt samhälle

För att bygga ett samhälle präglat av verklig demokrati, medmänsklighet och långsiktig hållbarhet, vilar MoD:s politik på följande tio principer. De fungerar som en etisk och ideologisk kompass för hela vår rörelse – och utgör grunden för det samhällskontrakt vi vill se i Sverige och världen:

1. **Självbestämmande och individuell frihet**
   Varje människa har rätt att bestämma över sin kropp och sitt liv – utan tvång, övervakning eller maktmissbruk.
2. **Folkstyre och maktdelning**
   Den demokratiska makten ska ligga nära folket, med direkt inflytande, decentralisering och ansvariga tjänstemän.
3. **Mänskliga rättigheter och rättvisa för alla**
   Alla individer ska bemötas med respekt, jämlikhet och rättvisa – oavsett bakgrund, livsval eller tillhörighet.
4. **Äganderätt och samarbete**
   Människor har rätt till ägande och samtidigt ett ansvar att bidra till samhällets välstånd, utan tvång men med ömsesidighet.
5. **Yttrandefrihet och öppenhet**
   Vi försvarar kraftfullt rätten att tänka, tala, kritisera och skapa fritt. Transparens ska genomsyra offentlig maktutövning.
6. **Integritet och digital frihet**
   Rätten till privatliv, anonymitet och ekonomisk frihet är grundläggande. Ingen ska tvingas in i digital övervakning eller censur.
7. **Nationell suveränitet och självständighet**
   Sverige ska styras av det svenska folket. Överstatliga strukturer får inte diktera vår politik eller våra lagar.
8. **Balans med naturen**
   Vi vill leva i samklang med naturen – inte mästra den. Naturresurser ska brukas varsamt, med respekt för ekosystemens rytmer, planetens gränser och naturens förmåga att återhämta sig.
9. **Kunskap, etik och eftertanke**
   Samhällsbeslut ska vila på vetenskap, erfarenhet och etisk kompass – inte på lobbytryck, prestige eller kortsiktiga vinster. Vi står för genomtänkt och ansvarsfull politik som respekterar människovärde, långsiktighet och mänskliga rättigheter.
10. **Fredlig samverkan globalt**
    Sverige ska främja nedrustning, diplomati, rättvisa och samarbete mellan fria nationer – och verka för att internationella lagar och konventioner upprätthålls.

Dagens Sverige - en problembeskrivning

MoD grundades ur en växande insikt: att Sveriges framtid inte kan styras av ett fåtal – utan måste formas av folket själva. Vi förenar människor från hela landet och det politiska spektrumet som alla vill återupprätta demokratin, skydda mänskliga rättigheter och bygga ett samhälle präglat av frihet, fred och rättvisa.

Sverige står inför stora utmaningar. Politiken har fjärmat sig från folkviljan, makt har förflyttats till överstatliga institutioner och privata intressen, och vår demokratiska kultur urholkas av bristande transparens, ansvarslöshet och tystnadskultur. Många upplever att Sverige inte längre är det trygga, öppna och rättvisa samhälle vi en gång kände. Vilsenhet, meningslöshet och otrygghet breder ut sig, medan förtroendet för makthavare och samhällsinstitutioner eroderar.

MoD vill vända denna utveckling. Vi tror på ett samhälle där makten utgår från folket – där ansvar, frihet och tillit bildar fundamentet för framtiden. Vår politik syftar till att återupprätta folkstyret, decentralisera makten, stärka individens rättigheter och förnya staten till en verkligt demokratisk institution i folkets tjänst. Genom detta vill vi återskapa förtroendet mellan medborgare och samhällsfunktioner.

Morgondagens Sverige - vad MoD strävar efter

MoD arbetar för ett Sverige där varje människa har rätt och möjlighet att leva i frihet, trygghet och gemenskap – i samklang med naturen och varandra. Vi förespråkar en politik som sätter människan i centrum, där etik, kunskap och långsiktig hållbarhet väger tyngre än kortsiktiga vinster eller teknokratisk styrning.

Vi vill återge folket kontrollen över sin framtid – med en stat som skyddar snarare än styr, som inspirerar snarare än kontrollerar. Det kräver ett nytt samhällskontrakt där alla är delaktiga och där ansvar och frihet går hand i hand. Politiken ska formas i öppen dialog mellan fria, tänkande och engagerade medborgare – inte bakom stängda dörrar.

Sverige 2040 - en framtidsvision

MoD förespråkar en långsiktig vision för ett framtida Sverige som är fritt, suveränt och folkstyrt. För att möta de djupare utmaningarna i vår tid krävs inte bara reformer, utan ett nytt samhällskontrakt – där staten åter sätts i folkets tjänst och demokratin fördjupas.

Vi ser framför oss ett Sverige där:

🇸🇪 Sverige är en konstitutionell republik, med folkvald statschef och stärkt grundlagsskydd för fri- och rättigheter.

🌍 Sverige står fritt från överstatliga maktblock som EU, NATO och WHO, med full kontroll över sin egen lagstiftning, hälsopolitik, ekonomi och digitala infrastruktur.

🏛️ Demokratin har flyttats närmare folket genom direktdemokrati, lokal folkomröstningsrätt och starkt kommunalt självstyre.

⚖️ Grundläggande rättigheter – såsom yttrandefrihet, transaktionsfrihet, kroppslig integritet och privatliv – är grundlagsfästa och okränkbara.

🤝 Ett nytt samhällskontrakt gäller, där makthavare kan hållas till svars och där öppenhet, etik, kunskap och rättvisa präglar all offentlig maktutövning.

MoD vill erbjuda en väg framåt – inte genom att blicka tillbaka, utan genom att formulera en ny vision där folket är suveränt och där varje människa kan leva i frihet, fred och gemenskap.

– Diplomati, alliansfrihet och nedrustning. Sverige ska vara en oberoende röst för fred, folkrätt och global rättvisa – inte vapenexport eller militärblock.

1. Frihet och rättigheter

Ett fritt samhälle bygger på okränkbara rättigheter – inte på kontroll. MoD försvarar yttrandefrihet, kroppslig autonomi, digital integritet och transaktionsfrihet. Vi vill återupprätta rättsstaten, skydda människors valfrihet och sätta gränser för övervakning och maktmissbruk.

Ett fritt samhälle byggs inte med murar – utan med rättigheter som skyddar varje människa. MoD försvarar individens frihet, integritet och värdighet – i lag, i vardag och i den digitala världen. Vi vill återupprätta rättsstatens principer och bygga ett samhälle där trygghet inte betyder kontroll, och där frihet inte är förbehållet ett fåtal.

I dagens Sverige ser vi hur grundläggande rättigheter stegvis urholkas:

- Övervakningslagar och censur tystar kritiska röster.
- Individer får sin tillgång till vård, betalningstjänster eller samhällsdebatt begränsad – baserat på åsikter eller hälsostatus.
- Bakom kulisserna växer en makt utan ansikte – där stat och storföretag samlar in data, påverkar beteenden och fattar beslut över människors huvuden, utan transparens eller möjlighet till ansvarsutkrävande.
- Äganderätten ifrågasätts, rättsstaten urholkas och polisen fjärmas från folket.

MoD vill vända denna utveckling. Vi bygger vår politik på övertygelsen att ett samhälle blir starkt när människor är fria, respekterade och skyddade av en robust grundlag och tydliga, rättssäkra lagar – inte när de kontrolleras, övervakas eller tystas.

Vi föreslår en frihetspolitik i tre dimensioner:

- **Rättsstat och rättvisa** – där lagar skyddar folket, inte makten.
- **Integritet och självbestämmande** – i kropp, tanke, ekonomi och digitalt liv.
- **Skydd av medborgerliga rättigheter** – som yttrandefrihet, egendomsskydd, samvetsfrihet och rätten till hälsa på egna villkor.

Friheten ska omfatta alla – inte bara de med resurser, rätt kontakter eller "rätt" åsikter. Friheten får aldrig vara villkorad. Friheten är grunden.

A. Rättsstatens principer - skydd mot maktmissbruk

Ställningstagande

En levande demokrati kräver en stark rättsstat. Det betyder att lagarna skyddar individen mot godtycke, att makthavare hålls ansvariga och att medborgarnas fri- och rättigheter garanteras oavsett politiskt klimat. MoD vill återupprätta förtroendet för rättsväsendet och motverka den gradvisa urholkningen av rättsstatliga principer i Sverige och Europa

MoD försvarar och vill förstärka följande rättsstatliga grundprinciper:

1. **Lagstyre:** Ingen står över lagen. All offentlig maktutövning ska ske enligt lag, vara förutsägbar och bygga på rättssäkra principer.
2. **Oskuldspresumtion:** Ingen ska betraktas som skyldig innan dom har fallit i en rättvis rättegång.
3. **Likhet inför lagen:** Alla ska behandlas lika i rättssystemet, oavsett social status, ursprung, åsikt eller livsval.
4. **Rättssäkerhet:** Alla har rätt till försvar, rätt till information, tillgång till domstol och skydd mot godtyckligt frihetsberövande.
5. **Maktfördelning:** Lagstiftande, dömande och verkställande makt ska vara åtskilda och oberoende.
6. **Opartiska domstolar:** Domstolar ska stå fria från politiska och ekonomiska påtryckningar.
7. **Grundläggande rättigheter:** Yttrandefrihet, egendomsskydd, transaktionsfrihet, föreningsfrihet och rätten till privatliv är okränkbara.
8. **Transparens och ansvar:** Myndigheter och rättsväsende ska kunna granskas, och tjänstemän ska kunna ställas till svars.
9. **Offentlighetsprincipen:** Alla handlingar (pappersdokument eller elektroniska handlingar) som är inkommna till en myndighet, eller upprättade hos myndigheten, och som förvaras hos myndigheten, ska som huvudregel vara offentliga och tillgängliga för allmänheten.

Konkret föreslår MoD:

- Avskaffa **lagen om utlandsspioneri**, som hotar journalistisk granskning.
- Återinför **tjänstemannaansvaret**, så att makthavare kan hållas juridiskt ansvariga.
- Avskaffa den nya **förverkandelagen**, som tillåter att tillgångar tas i beslag utan dom.

- **Värna transaktionsfriheten för alla** – inskränkningar ska bara få ske efter fällande dom i ekonomiska brott eller vid förverkande, aldrig godtyckligt mot icke-dömda.
- **Förbjud integritetskränkande massövervakning**, inklusive biometrisk teknik och drönarbevakning av civila områden.
- Avskaffa lagen som gör det straffbart att **förolämpa en tjänsteman** – en rest från ett föråldrat maktförhållande

Motivering
Rättsstaten är under press i hela Europa – även i Sverige. Enligt en färsk granskning av 37 människorättsorganisationer har Sverige på senare år infört lagar som inskränker mänskliga rättigheter, förkortat remisstider för ny lagstiftning och minskat civilsamhällets möjligheter till insyn och påverkan.

Civilsamhället utesluts allt oftare från lagstiftningsprocesser, nya lagar minskar medborgarnas fri- och rättigheter och brottsbekämpande myndigheter ges allt mer långtgående befogenheter – ofta utan tillräcklig granskning.

MoD vill vända denna utveckling. En rättsstat värd namnet skyddar medborgaren mot staten – inte tvärtom. Demokratins överlevnad kräver en rättsordning som är rättvis, förutsägbar, öppen och opartisk.

B. Yttrandefrihet och öppen debatt

Ställningstagande

Yttrandefriheten är demokratins kärna – utan den finns ingen verklig frihet. Alla ska ha rätt att uttrycka sina åsikter, delta i samhällsdebatten och skapa konst utan rädsla för censur, repressalier eller indragen finansiering. Offentliga institutioner, medier och kulturstöd ska främja en mångfald av röster – inte agera som maktens megafoner.

Konst och kultur är grundläggande för ett levande, fritt samhälle. MoD vill motverka politisk styrning av kulturlivet. Perspektiv som utmanar makten, normerna eller rådande idéer är nödvändiga för kontinuerlig utveckling och självreflektion. Kulturskapare – från konstnärer och musiker till författare och filmskapare – ska kunna arbeta fritt och utan rädsla för repressalier.

MoD föreslår att Sverige:

- Stärker lagligt skydd för yttrandefrihet, även i digitala miljöer och sociala plattformar.
- Skyddar journalistiska källor och visselblåsare genom en ny, förstärkt visselblåsarlag.
- Stiftar en lag som förbjuder banker, betalplattformar och sociala medier att stänga av användare enbart på grund av uttryckta åsikter.
- Säkerställer att offentlig debatt är öppen för olika perspektiv – även de som är kontroversiella eller går emot rådande konsensus.
- Reformerar public service till en plattform för verklig mångfald och medborgarinflytande, inte statens eller partiers megafon.
- Ger riktat stöd till små och oberoende medier genom transparent och rättvis mediestödsfördelning – utan ideologisk favorisering.

Motivering

Ett samhälle där idéer får brytas mot varandra i fri debatt utvecklas och hålls öppet. När makten kontrollerar vilka röster som får höras hotas demokratin i grunden. Historien visar att demokrati och frihet inte försvaras genom censur – utan genom samtal, öppenhet och respekt för olikhet. MoD försvarar rätten att tala, skapa, tänka och protestera – oavsett hur obekvämt det är för makten.

C. Digital frihet och personlig integritet

Ställningstagande

Alla människor har rätt till ett privatliv – även i den digitala världen. Staten och teknikföretag ska inte ges makt att övervaka, kartlägga eller kontrollera våra liv online. MoD försvarar den personliga integriteten, rätten till anonymitet och fri digital kommunikation som grundpelare i ett fritt samhälle.

Vi motsätter oss den växande övervakningskulturen och de globala system för digital kontroll som nu växer fram, ofta med stöd av EU-lagstiftning som Digital Services Act (DSA) och Chat Control 2.0. Dessa hotar yttrandefriheten, rättssäkerheten och individens rätt att själv bestämma över sin information.

MoD föreslår att Sverige:

- Utvecklar en svensk, decentraliserad digital infrastruktur som skyddar medborgarnas data från utomstående kontroll och insyn.
- Värna det fria internet samt rätten till digital anonymitet och digitalt privatliv.
- Använder fria och öppna system i offentlig sektor för att säkra transparens och lokal kontroll.
- Prioriterar dataminimering och lokal lagring, med kryptering och tydliga krav på datasuveränitet vid eventuell användning av externa servrar.
- Stödjer öppna och decentraliserade digitala plattformar som alternativ till globala tech-monopol.
- Tillsätter en nationell kommission för att säkerställa Sveriges digitala självständighet och stärka demokratisk kontroll över digitala infrastrukturer.
- Grundlagsfäster rätten till digital integritet, inklusive rätten att granska, rätta och radera sin egen data hos både statliga och privata aktörer – med tydliga undantag för särskilt skyddsvärd information.

Motivering

Digitalisering får inte bli ett verktyg för övervakning eller kontroll. När persondata lagras utomlands eller kontrolleras av globala teknikjättar riskerar vi att tappa demokratisk kontroll över våra liv samt blir lättare offer för påverkan och manipulation. Integritet, anonymitet och valfrihet är grundläggande förtroendepelare i ett digitalt samhälle. Sverige bör gå före – inte bara med teknik, utan med tydliga etiska principer för en fri, demokratisk och öppen digital framtid.

D. Transaktionsfrihet och ekonomiskt självbestämmande

Ställningstagande
Att kunna hantera sina pengar fritt, anonymt och utan godtycklig inskränkning är en grundläggande frihet i ett demokratiskt samhälle. I takt med att kontanter fasas ut, BankID blir norm och digitala betalplattformar får ökad makt, ökar också risken för att individer utestängs på grund av sina åsikter, livsval eller politiska engagemang.

MoD försvarar rätten att delta i ekonomin utan ideologiska filter – oavsett vem du är, vad du tycker eller var du bor.

MoD föreslår att Sverige:

- Grundlagsfäst transaktionsfriheten – inklusive rätten att använda kontanter, ha tillgång till betaltjänster och delta i ekonomin.

- Kräv att banker, betaltjänster och identitetstjänster som nekar tillgång till tjänster gör det skriftligt och med möjlighet till rättslig prövning.
- Ersätt dagens BankID-monopol med ett öppet, integritetsbevarande och offentligt tillgängligt ID-system.
- Skydda rätten att använda decentraliserade valutor såsom Bitcoin och andra kryptovalutor utan risk för blockering eller censur.

Motivering

Transaktionsfrihet är en del av yttrandefriheten i praktiken. När människor hindras från att donera, köpa, sälja eller få tillgång till finansiella tjänster på grund av sina åsikter, undergrävs demokratin. Pengar är inte bara ett betalmedel – det är en del av människors självständighet och rätt att påverka sin omvärld.

E. Hälsofrihet och kroppslig autonomi

Ställningstagande
Varje människa har en okränkbar rätt att bestämma över sin egen kropp och hälsa. MoD försvarar rätten till medicinskt självbestämmande, valfrihet i vård och frihet från tvång. Ingen ska behöva underkasta sig medicinska ingrepp, tester eller behandlingar för att få delta i samhället.

Vi säger nej till ett samhälle där tillgång till arbete, utbildning eller offentliga miljöer villkoras av hälsostatus eller medicinska beslut. Hälsofrihet är en grundbult i ett fritt och värdigt samhälle.

MoD föreslår att Sverige:

- Säger tydligt nej till vaccinpass och andra hälsobevis som krav för att delta i samhällslivet.
- Garanterar rätten att fritt välja vårdform – inklusive skolmedicin, funktionell medicin och vetenskapligt stödda former av komplementär- och alternativmedicin.
- Erkänner internationell medicinsk evidens på lika villkor som nationell – så att evidensbaserad vård inte begränsas av politiska eller geografiska gränser.

- Utvecklar den offentliga vården så att den inkluderar holistiska och individanpassade behandlingsmetoder – såsom näringsmedicin, livsstilsförändringar och integrativ vård.
- Säkerställer informerat samtycke i all medicinsk vård och forskning – även i situationer där individen är oförmögen att kommunicera.
- Skyddar rätten att tacka nej till medicinska behandlingar, inklusive vaccination, utan att riskera repressalier, exkludering eller diskriminering.

Motivering

Pandemin visade hur snabbt grundläggande friheter kan inskränkas i hälsans namn. När rätten att resa, arbeta eller delta i samhället blir villkorad av vaccination eller testning, undermineras själva kärnan i vår demokrati: individens frihet.

Tvång, social press och medicinska krav får aldrig ersätta respekt, samtycke och frivillighet. Människor måste ha möjlighet att göra informerade val om sin kropp utan statlig eller kommersiell påverkan.

Hälsofrihet är inte bara en fråga om medicin – det är en fråga om mänsklig värdighet, rättssäkerhet och tillit i vården. MoD vill se en vård som respekterar individen, främjar bredd och kvalitet och erbjuder verklig valfrihet – inte en enhetlig modell där människor reduceras till objekt för kontroll och standardisering.

F. Pandemin, vaccin och rätten till upprättelse

Ställningstagande

MoD anser att staten har ett ansvar att erkänna, utreda och gottgöra de människor som drabbats av allvarliga biverkningar efter covid-19-vaccination. Vi kräver full transparens, rättssäkerhet och medmänsklighet i eftervården av pandemin.

Förslag

- Allvarliga biverkningar från vaccinering under pandemin måste erkännas officiellt. Drabbade ska ges rätt till ersättning, rehabilitering och upprättelse.
- En oberoende, offentligt tillgänglig och fullständig granskning av Sveriges pandemihantering ska genomföras.
- Beslut som lett till kränkningar av grundläggande fri- och rättigheter – inklusive nedstängningar, vaccinpass, och inskränkningar i yttrandefriheten – ska granskas både juridiskt och etiskt.

- Offentliga institutioner och beslutsfattare som agerat i strid med grundlagen eller utan vetenskapligt stöd ska kunna hållas ansvariga.

Motivering

Den händelse som kom att definieras som en pandemi kom att pröva inte bara vår sjukvård, utan också våra demokratiska principer, rättigheter och samhällsband. Många ifrågasätter i dag om krishanteringen stod i rimlig proportion till hotet – eller om begreppet ”pandemi” användes på ett sätt som snarare möjliggjorde långtgående åtgärder än speglade en faktisk hälsokatastrof i traditionell mening.

Oavsett var man står i den debatten står det klart att tusentals människor drabbades – av medicinska biverkningar, av social exkludering, av ekonomiska konsekvenser och av ett samhällsklimat där kritik ofta tystades.

MoD menar att staten har ett moraliskt ansvar att erkänna dessa skador, dra lärdom av vad som gick fel och säkerställa att krishantering aldrig igen får urholka grundläggande fri- och rättigheter. Rättvisa, transparens och upprättelse krävs för att återvinna förtroendet – och för att läka de sår som pandemin lämnade efter sig.

G. Mänskliga rättigheter i praktiken

Ställningstagande

Mänskliga rättigheter är grunden för ett fritt, värdigt och demokratiskt samhälle. De tillhör varje människa – oavsett kön, bakgrund, tro, livsval eller politisk uppfattning – och får aldrig sättas på undantag, inte ens i kristider. MoD vill se till att rättigheterna inte bara bejakas i ord, utan också efterlevs i handling – varje dag, i varje samhällsfunktion.

I takt med ökad centralisering, övervakning och byråkratisering har dessa rättigheter gradvis urholkats. Det är dags att återupprätta rättsstatens grundpelare och säkerställa att människovärdet alltid står över politiska eller kommersiella intressen.

MoD föreslår att Sverige:

- **Förstärker grundlagen** för att tydligt skydda individens integritet, äganderätt, samvetsfrihet och rätt till likabehandling.

- **Säkerställer likabehandling i offentlig sektor** – där vård, skola, rättsväsende och myndigheter behandlar alla medborgare lika, utan ideologiska pekpinnar eller särbehandling.
- **Garanterar respekt för tro och livsåskådning** i skolor, vårdinrättningar och andra samhällsinstitutioner – utan påtryckningar eller normstyrning.
- **Inför rätt till samvetsfrihet** i offentlig tjänst där det är praktiskt möjligt, i linje med internationella konventioner om mänskliga fri- och rättigheter.
- **Baserar all lagstiftning och politiska beslut på FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna**, med särskilt fokus på individens värdighet, valfrihet och skydd mot övergrepp.
- **Avskaffa eller förhindra diskriminerande system** såsom exkluderande hälsocertifikat, medicinsk apartheid eller ekonomiska spärrar som begränsar vissa gruppers tillgång till grundläggande rättigheter.

Motivering

Pandemin visade med obehaglig tydlighet hur snabbt grundläggande rättigheter kan inskränkas. Regeringar världen över införde pass, restriktioner och tvång som splittrade befolkningen och skapade ett samhälle med olika villkor för olika grupper. Många tvingades välja mellan frihet och deltagande.

Sverige ska vara ett föregångsland– inte genom att tysta och kontrollera, utan genom att skydda, möjliggöra och försvara varje människas rätt att leva fritt. MoD står upp för ett samhälle där **rättigheter inte är förhandlingsbara**, där **alla behandlas som individer** och där **respekt, rättvisa och frihet** väger tyngre än kontroll och likriktning.

Läs FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna

H. Äganderätt och lokal förvaltning

Ställningstagande
Äganderätten är en grundläggande förutsättning för frihet, trygghet och ansvarstagande. Utan kontroll över sin egendom – mark, hem eller företag – har individen inte verklig makt över sitt liv. MoD vill stärka och försvara äganderätten mot politisk godtycklighet och centralisering. Rätten att äga, bruka och förvalta sin egendom måste skyddas i lag och respekteras i praktiken.

MoD föreslår:

- Skydd av privat egendom mot expropriering (tvångsinlösen av privat egendom för allmännyttiga ändamål), förutom i undantagsfall där synnerligt angelägna samhällsintressen föreligger – och där rättvis, marknadsmässig ersättning garanteras.
- Att ägande ska innebära reell förfoganderätt: att kunna bebygga, bruka, sälja eller överlåta sin egendom utan onödiga hinder.
- Minskad reglering och förenklade processer för byggnation, markanvändning och förvaltning – särskilt för privatpersoner, familjejordbruk och lokala företag.
- En decentralisering av beslutsfattandet kring fastighets- och markanvändning – mer makt till kommuner, lokalsamhällen och markägare.

Motivering
Äganderätten är djupt rotad i den svenska traditionen – från självägande bönder till småföretagare och hantverkare. Det är en moralisk rätt, en praktisk grund för självbestämmande, och ett fundament för samhällsekonomiskt välstånd. Historien visar att samhällen med stark äganderätt också är mer motståndskraftiga, dynamiska och jämlika.

Ändå hotas denna rätt allt oftare – genom överdriven reglering, ökad risk för tvångsexpropriation och centralisering av beslutsmakt. MoD vill stå upp för människors rätt att förvalta sina tillgångar, sin mark och sin framtid.

Ett samhälle där ägandet respekteras, där besluten fattas nära dem de berör, och där människor har möjlighet att själva skapa trygghet och värde – är ett starkt, fritt och hållbart samhälle.

📜 Äganderätten är skyddad i både **Europakonventionen** och **FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna**: *“Envar har rätt att äga egendom, ensam eller i förening med andra. Ingen må godtyckligt berövas sin egendom.”*

I. Strandskydd, markanvändning och lokal utveckling

Ställningstagande
MoD vill värna både allemansrätten och människors rätt att utveckla sin mark. Vi anser att strandskyddet är viktigt för att bevara tillgången till naturen – men att det tillämpas för generellt, utan hänsyn till lokala förutsättningar. Reglerna ska skydda allmänintresset, inte stå i vägen för landsbygdens utveckling.

Strandskyddet måste reformeras så att det:

- respekterar **äganderätten**,
- möjliggör **boende och näringsverksamhet i glesbygd**,
- och samtidigt **värnar allmänhetens tillgång till natur och vatten**.

Strandskyddet behöver rättssäkras, differentieras och förankras lokalt. Naturen ska vara öppen för alla – men inte på bekostnad av dem som bor och verkar i den.

Förslag:

- Reformera strandskyddet för att bättre ta hänsyn till **lokala behov och geografiska förutsättningar**.
- Differentiera tillämpningen: ha strikta regler i tätorter och ekologiskt känsliga områden – men större flexibilitet i **glesbygd och skärgård**.
- Säkra **allemansrätten** som grundprincip – utan att den används som svepskäl för att stoppa småskalig utveckling.
- Ge **kommuner och lokalsamhällen** större inflytande vid undantag, bygglov och tillsyn.

Motivering:

Sverige har unika naturtillgångar i form av både öppna landskap och allemansrätt. MoD försvarar denna frihet – rätten att vistas i naturen – men ser också behovet av att **modernisera strandskyddet**.

Dagens regler hindrar ofta lokala initiativ, även i områden där **tillgången till stranden inte hotas**. Samtidigt gör ett centralstyrt regelverk att landsbygdens utveckling stagnerar medan städer växer fritt.

Vi vill se en **balanserad och rättvis strandskyddslagstiftning**, som stärker skyddet där det verkligen behövs – men också öppnar för boende, näringsliv och turism där det är hållbart. Det är så vi förenar **ekologiskt ansvar med ekonomisk frihet och lokal förankring**.

J. Lag och ordning - trygghet genom närvaro, förebyggande och rättvisa

Ställningstagande

Sverige står inför växande utmaningar med kriminalitet, parallella samhällsstrukturer och bristande trygghet – särskilt i utsatta områden. MoD vill möta detta med ökad närvaro, förebyggande arbete och respekt för rättsstatens principer. Ett tryggt samhälle byggs genom närhet, ansvar och tillit – inte genom massövervakning eller repressiv kontroll.

MoD föreslår:

- **Förebyggande trygghetsprogram med bevisad effekt**: Inspirerade av internationella exempel som "Choose to Change" i Chicago, "Operation Ceasefire" i Oakland och STAD-projektet i Stockholm, som alla visat på kraftig minskning av våldsbrott genom mentorskap, miljödesign och stöd till högriskgrupper.
- **Resurser till socialt förebyggande arbete**, t.ex. samverkan med skolor, fritidsverksamhet och familjer för att fånga upp barn och unga i riskzon innan kriminalitet tar över.
- **Återinförande av kvarterspolisen** – en lokal, synlig och tillgänglig polis som bygger relationer och förebygger brott genom närvaro och förtroende.
- **Smartare polisiära resurser** – inte fler poliser i sig, utan en tydligare inriktning mot brottsförebyggande och lösningsfokuserad verksamhet i nära samarbete med lokalsamhället.
- **Skarpare åtgärder mot korruption och organiserad brottslighet**, särskilt inom offentlig upphandling och gränsöverskridande nätverk.
- **Stärkt rättsväsende** – fler domare, rättshjälp och snabbare processer som upprätthåller rättssäkerheten.

Motivering

Det ska kännas tryggt för alla att bo i Sverige – men det måste ske utan att vi kompromissar med rättsstatens grunder eller medborgerliga rättigheter. Kvarterspoliser kan skapa trygghet, bygga relationer och vara förebilder – särskilt för barn och ungdomar. Människor begår färre brott när de känner att de är sedda, behövs och har någon att vända sig till. Trygghet skapas genom närvaro och ansvar – inte genom massövervakning och kontroll.

2. Folkstyre och suveränitet

Demokratin ska vara levande, lokal och deltagardriven. MoD vill se direktdemokrati, stärkt tjänstemannaansvar, öppna beslut och verklig decentralisering. Sverige ska stå fritt från överstatliga strukturer och styras av sitt eget folk.

Sverige behöver ett nytt samhällskontrakt – ett där makten återgår till folket. MoD menar att demokratin inte är något som kan tas för givet. Den måste ständigt försvaras, förnyas och fördjupas. När beslut fattas allt längre från människors vardag – i slutna rum, i överstatliga institutioner eller av aktörer utan folkligt mandat – urholkas det som borde vara en levande och deltagardriven demokrati.

Vi ser med oro på ett system där ansvariga sällan ställs till svars, där transparensen brister, och där både lagstiftning och resursfördelning centraliseras bort från lokal och nationell nivå. Samtidigt växer klyftan mellan politiker och folk, och många medborgare upplever att de saknar verkligt inflytande över samhällsutvecklingen.

MoD vill vända denna utveckling. Vi förespråkar direktdemokratiska verktyg, stärkt rättssäkerhet, öppenhet i beslutsfattande och verklig decentralisering. Staten ska vara en institution för och av folket – inte över folket. Staten ska tjäna folket – inte tjäna makthavare, karriärister eller globala särintressen. Det är det svenska folket som ska forma sin framtid – lokalt, nationellt och i frihet.

A. Staten som folkets tjänare

Sammanfattning

Staten ska tjäna folket – inte en maktelit, inte EU, inte privata intressen. MoD vill återupprätta statens roll som en demokratisk tjänare, inte en härskare. Vi vill minska byråkratin, stärka medborgarnas inflytande, stoppa överföringen av makt till överstatliga organ och reformera statsskicket till en modern republik där ledarskapet utses genom öppen och direkt demokrati.

Ställningstagande

Staten existerar för folkets skull. I dag ser vi en maktförskjutning där myndigheter, regeringsorgan och internationella avtal ofta agerar utan folkligt mandat. MoD vill göra upp med den politiska eliten och återställa staten som en medborgartjänande

struktur. Det innebär färre och mer effektiva myndigheter, stopp för maktens privatisering, och en demokratisk statschef.

Förslag:

- Gör Sverige till en republik med folkvald statschef i stället för ärftlig monarki.
- Minska antalet statliga myndigheter och slå samman byråkratier som överlappar varandra.
- Genomlys myndigheternas uppdrag och se till att de verkligen svarar mot medborgarnas behov – inte särintressen.
- Stoppa outsourcing av samhällskritiska beslut och tjänster till EU, lobbyorganisationer eller privata företag.
- Säkra att all offentlig verksamhet präglas av transparens, ansvar och serviceanda gentemot medborgarna.

Motivering
Demokratin försvagas när staten uppfattas som fjärran, sluten och lojal med andra intressen än folkets. Alltför ofta styrs centrala funktioner i samhället av överstatliga avtal, teknokratiska eliter eller privata konsultbolag. Monarkin förstärker dessutom bilden av att makt går i arv och inte förtjänas genom förtroende eller meriter. MoD menar att staten måste återupprättas som en folkets tjänare – inte ett skyltfönster för karriärister eller en plattform för global makt. I en fungerande demokrati är staten ett verktyg för gemenskap och rättvisa, inte ett verktyg för kontroll och förmynderi.

B. Transparens och öppenhet

Sammanfattning
Offentliga beslut ska vara just det – offentliga. MoD vill stärka Sveriges unika offentlighetsprincip, inte urholka den som sker i dag. Vi förespråkar full insyn i beslutsprocesser, skydd för visselblåsare och ökad offentlighet i myndighetsutövning. Demokratin kräver att makten tål att granskas.

Ställningstagande
Sverige har en lång tradition av öppenhet genom offentlighetsprincipen – en hörnsten i svensk demokrati sedan 1766. Denna princip innebär att allmänheten har rätt att ta del av offentliga handlingar och granska myndigheters arbete. MoD vill inte bara försvara denna grundlagsskyddade princip, utan också stärka och

modernisera den. Vi motsätter oss alla försök att begränsa öppenheten genom sekretess, teknokrati eller digitala hinder. Transparens är inte ett hot – det är en förutsättning för demokratiskt förtroende.

Förslag:

- Värna och förstärk offentlighetsprincipen som grundlagsskyddad rättighet.
- Offentliggör alla politiska beslut, beslutsloggar och deras underlag, även vid samverkan med EU och privata aktörer.
- Inför lagkrav på att myndigheter ska redovisa sina beslutsprocesser tydligt och tillgängligt.
- Stärk skyddet för visselblåsare – även inom offentlig sektor och offentligt finansierade verksamheter.
- Skapa digitala arkiv där alla offentliga beslut, remissvar och beslutsgrunder enkelt kan nås av medborgare och journalister.
- Stoppa trenden mot ökad sekretess och kommersialisering av myndighetsdata.
- Säkerställ att digitalisering inte används som svepskäl för att undanhålla information.

Motivering

Sverige var först i världen med en lag om offentlighet – och vi ska fortsätta vara bäst när det kommer till öppenhet och politisk transparens. Men idag ser vi en utveckling där viktiga uppgifter undanhålls, där offentlighetsprincipen urvattnas och där digitala system ibland skapar nya hinder snarare än öppnar upp. Det underminerar demokratin. Ett samhälle där makten inte granskas förlorar både medborgarnas förtroende och sin moraliska kompass. MoD vill se ett Sverige där öppenhet åter blir norm – inte undantag. Där folkets rätt att veta väger tyngre än maktens vilja att dölja.

C. Rättsstaten och ansvarsutkrävande

Sammanfattning:
Ingen står över lagen. MoD vill återinföra riksrätt, införa verkligt tjänstemannaansvar och ge medborgare rätt att juridiskt pröva regeringens beslut. Makten ska granskas och maktmissbruk aldrig tillåtas passera ostraffat.

Ställningstagande
En fungerande rättsstat kräver att alla – från medborgare till statsråd – står lika inför lagen. MoD vill säkerställa att maktutövning sker under rättssäkra former och att grovt maktmissbruk får tydliga konsekvenser. För att återupprätta folkets förtroende måste politiker och tjänstemän kunna ställas till juridiskt och politiskt ansvar.

Förslag:

Vi vill återupprätta rättsstatens principer genom följande åtgärder:

- **Återinför riksrätten**, enligt modell från Danmark och Finland, som ett verktyg för att kunna lagföra höga ämbetsmän vid maktmissbruk.
- **Inför verkligt tjänstemannaansvar**: Grova tjänstefel ska leda till juridiska konsekvenser. Offentligt anställda ska utbildas i ansvar, etik och transparens.
- **Kriminalisera grova tjänstefel**, så att maktmissbruk eller vårdslöshet inte kan passera utan påföljd.
- **Ge Högsta domstolen vetorätt** mot lagar som strider mot grundlagen, för att stärka skyddet av våra fri- och rättigheter.
- **Inför en rättighet för medborgare och organisationer** att begära juridisk granskning av regeringens förordningar i förvaltningsdomstol.
- **Stärk medborgarnas inflytande** genom att ge dem möjlighet att utmana politiska beslut via folkomröstningar eller rättslig prövning.
- **Stoppa svängdörrarna mellan politik och näringsliv.** Inför skärpta karenstider och tydliga regler mot intressekonflikter och karriärklättring. Att vara folkvald ska vara ett förtroendeuppdrag – inte en språngbräda för egen vinning. MoD vill återupprätta hedern i politiken och säkerställa att den som representerar folket också står på folkets sida – inte på lobbyisters eller företagsstyrelsers.

Motivering

När makt kan utövas utan ansvar urholkas inte bara tilliten – utan själva grunden för demokratin. I dag kan politiker och höga tjänstemän fatta beslut som påverkar miljontals människors liv, utan att riskera några personliga konsekvenser. Det har skapat ett klimat där misstag sopas under mattan, lögner förblir oemotsagda och maktmissbruk normaliseras.

Sverige behöver återvända till en enkel men grundläggande princip: Ingen står över lagen. Den som ges ansvar ska också kunna ställas till svars. Det handlar inte om häxjakt – det handlar om rättvisa.

Länder som Danmark och Finland har redan visat att det går att ha riksrätt och ett fungerande system för att lagföra även de mäktigaste. Det är dags att Sverige följer efter. Rättsstaten måste gälla alla – annars gäller den till slut ingen.

D. Direktdemokrati och medborgarmakt

Sammanfattning:
MoD vill ge medborgarna verklig makt över politiken. Vi föreslår fler folkomröstningar, möjlighet till medborgarinitiativ och digitala plattformar för direkt inflytande. Partiväldet ska ersättas av en levande medborgardemokrati.

Ställningstagande
Folket ska ha mer makt över politiska beslut. MoD förespråkar en levande demokrati där medborgarna styr – inte bara vart fjärde år, utan löpande. Direktdemokratiska verktyg minskar partiväldet och ökar fokuset på sakfrågor.

Förslag:

- Slopa 4 %-spärren i riksdagsvalet för att stärka det proportionella valsystemet.
- Gör politik till ett hedersuppdrag: sänk politikerlöner och inför karenstid mot svängdörrar till näringsliv och överstatliga organ.
- Möjliggör nationella och kommunala folkomröstningar i frågor som rör människors vardag och framtid.
- Inför medborgarinitiativ: minst 50 000 röster krävs för att kräva en folkomröstning om ett beslut som parlamentet redan fattat (s.k. fakultativ folkomröstning). 100 000 röster krävs för ett **initiativ till grundlagsändring**.

- Bygg ut digitala plattformar för medborgardialog, lagförslag och e-röstning – med analogt stöd för dem som så önskar.
- Upprätta ett nationellt system för medborgarförslag med garanti för politisk behandling vid tillräckligt stöd.
- Stärk det lokala självbestämmandet genom fler lokala folkomröstningar.

Motivering
Dagens politiska system upplevs som fjärran, slutet och toppstyrt. Folkets röst försvagas av partilistor, koalitioner, spärrar och maktkoncentration. Schweiz visar att direktdemokrati fungerar – det ger medborgarna inflytande, bygger förtroende och minskar gapet mellan folk och makt. MoD vill bryta partiväldet och återföra verklig makt till folket. Genom gräsrotsengagemang, transparens och folkomröstningar gör vi demokratin till en kontinuerligt aktiv kraft – varje dag, inte bara var fjärde år vid valurnorna.

E. Public service, fria medier och digital demokrati

Sammanfattning

MoD vill reformera public service till en verkligt fri och folkstyrd plattform, stödja oberoende medier och bygga en digital demokrati där medborgare aktivt kan delta i beslutsprocesser genom säkra och öppna system.

1. Public service, fria medier och digital demokrati

Ställningstagande

Public service ska vara folkets röst – inte maktens megafon. Den ska stå fri från politiska och kommersiella intressen och erbjuda opartisk journalistik, folkbildning och öppen debatt.

Förslag:

- Reformera public service för att säkerställa opartiskhet, mångfald av perspektiv och medborgarinflytande.
- Gör det möjligt för medborgare att rösta fram debattörer, ämnen och programinnehåll.
- Om public service inte lever upp till sitt folkbildande uppdrag bör public service-avgiften göras frivillig.

- Inrätta ett oberoende granskningsorgan med medborgarrepresentanter.

Motivering

När public service speglar makten istället för att granska den, tappar den sin legitimitet. MoD vill att public service åter blir en plattform för hela folkets röst – inte elitens narrativ.

2. Fria medier

Ställningstagande

En levande demokrati kräver en mångfald av fria och oberoende medier. Makten över information får inte koncentreras till några få aktörer. Medborgare ska lätt kunna ta del av olika perspektiv för att sedan kunna bilda sig en egen uppfattning.

Förslag:

- Motverka mediekoncentration genom lagstiftning mot mediekarteller.
- Ge ekonomiskt stöd eller skattelättnader till oberoende och lokala medier.
- Skydda journalisters rätt att arbeta utan påtryckningar från stat eller företag.

Motivering

När ett fåtal äger och styr informationen försvagas både yttrandefriheten och demokratin. Fria medier fungerar som samhällets väktare – utan dem växer maktmissbruk i det fördolda.

3. Digital plattform för medverkan

Ställningstagande

MoD vill ge folket fler sätt att påverka politiken direkt. En säker, digital plattform för e-röstning och medborgarförslag kan stärka demokratin.

Förslag:

- Skapa en nationell digital plattform där medborgare kan lägga förslag, rösta i folkomröstningar och följa beslutsprocesser.

- Säkerställ datasäkerhet och skydd mot manipulation, inklusive oberoende granskning.
- Gör plattformen tillgänglig även för dem med låg digital vana, genom lokala röstningsstationer eller personlig handledning.

Motivering

Demokratin har inte hållit jämna steg med den digitala utvecklingen. Samtidigt som tekniken har öppnat nya möjligheter för delaktighet och transparens, har den allt för ofta använts för kontroll, övervakning och centralisering. MoD vill vända denna utveckling.

Vi ser digitaliseringen som ett verktyg för att stärka folkstyret – inte för att försvaga det. Genom att bygga en öppen, tillgänglig och integritetsskyddande digital infrastruktur kan vi lägga grunden för ett samhälle där medborgarna har verklig insyn, inflytande och makt över de beslut som påverkar deras liv. Den digitala framtiden ska vara folkets, inte maktens.

F. Decentralisering och lokalt självstyre

Sammanfattning
Makten ska ligga nära folket. MoD vill ge kommuner och regioner verkligt självbestämmande i frågor som rör människors vardag och framtid. Genom att återföra skatteintäkter, tillåta nya kommunbildningar och minska statlig styrning stärker vi lokal demokrati, effektivitet och framtidstro.

Ställningstagande
Decentraliserade system är mer robusta, demokratiska och motståndskraftiga än centraliserade. När beslut fattas nära dem de berör stärks både ansvar och engagemang. Sverige har blivit ett av Europas mest centraliserade länder – något som urholkat demokratin, försvagat landsbygden och fjärmat beslutsfattandet från vardagen. MoD vill återföra makten till folket på lokal nivå.

Förslag:

- Ge kommuner verklig beslutanderätt i skola, vård, omsorg, samhällsplanering och infrastruktur.
- Kommuner ska kunna säga nej till statliga uppdrag som inte är fullt ut finansierade.

- Återinför rätten att bilda nya kommuner genom lokala folkomröstningar.
- Låt 90 % av kommunalskatten stanna där individen bor, och 10 % fördelas fritt till annan kommun med stark personlig koppling.
- Avskaffa det statliga skatteutjämningssystemet och ersätt det med ett frivilligt alternativ där medborgare kan välja att stötta andra kommuner.
- Ge kommuner rätt att spara i egna fonder för framtida behov – utan statliga krav på omedelbar användning.
- Minska EU:s och statens inflytande i vardagsnära frågor genom att föra över beslutsmakt till lokal nivå.
- Skapa medborgarkontor i varje kommun för att öka tillgång till offentlig service, insyn och lokalt inflytande.

Motivering
Det kommunala självstyret är en grundbult i svensk demokrati – men har successivt försvagats. Staten styr i praktiken över det mesta, samtidigt som resurser centraliseras och lokala initiativ bromsas av regler och byråkrati. Det gör det svårt för kommuner att anpassa välfärd, service och utveckling efter sina unika behov. MoD vill återföra makt, resurser och ansvar till lokalsamhället. Ett decentraliserat Sverige stärker tillit, delaktighet och demokratisk förankring – oavsett om du bor i stad eller på landsbygd.

G. Sverige som självständig nation

Sammanfattning

MoD vill att Sverige återtar full självbestämmanderätt genom att lämna EU. Vi menar att avgörande beslut om lagar, ekonomi, folkhälsa och utrikespolitik ska fattas i Sverige – av det svenska folket och deras folkvalda representanter, inte av byråkrater i Bryssel. Vi föreslår att en nationell, oberoende konsekvensanalys genomförs, följd av en ny folkomröstning om EU-medlemskapet. Sverige ska samarbeta globalt – men som en suverän nation, inte som en del av ett överstatligt projekt som underminerar demokratin och försvagar vårt inflytande.

Ställningstagande

Sverige ska styras av det svenska folket – inte av EU:s byråkrati, lobbyister eller domstolar. Vårt medlemskap i Europeiska unionen har lett till en stegvis urholkning av demokratin, rättsstaten och nationellt självbestämmande. MoD vill lämna EU och i stället ingå samarbetsavtal med andra länder på suverän grund.

Förslag

- Genomför en nationell konsekvensanalys av EU-medlemskapet.
- Håll en folkomröstningar om EU-utträde (Swexit).
- Förhandla fram ett nytt samarbetsavtal med EU – liknande Norges eller Schweiz modell – för handel, akademiskt och diplomatiskt utbyte utan överstatligt tvång.
- Återta full kontroll över Sveriges grundlag, rättsordning, folkhälsa, penningpolitik och gränsskydd.
- Avskaffa bindande EU-direktiv som strider mot svensk lag eller folkets vilja.
- Omfördela Sveriges medlemsavgifter i EU till nationell välfärd, infrastruktur, lokalt självstyre och inhemsk innovation.
- Begränsa lobbyisters inflytande över svensk politik genom lagstiftning och ökad transparens.

Motivering

Sveriges folk ska sitta i förarsätet – inte på passagerarplats. EU:s makt har vuxit steg för steg, på bekostnad av svensk demokrati. Beslut om klimat, digitalisering, läkemedel, energipolitik och yttrandefrihet fattas i dag allt oftare bakom stängda dörrar i Bryssel – långt från riksdagen, folket och offentlig debatt.

MoD vill se ett Europa av fria, samarbetande nationer – inte en överstatlig supermakt. Sveriges framtid ska formas i Sverige, av svenska medborgare i öppen dialog. Det är kärnan i folkstyre.

3. Fred och internationella relationer

Sverige ska vara en oberoende fredsnation – inte en militär bricka i stormaktspolitik. MoD förespråkar alliansfrihet, diplomati, kärnvapennedrustning och global rättvisa. Vår säkerhet bygger på neutralitet, beredskap och fredlig samverkan.

Fred är inte frånvaron av krig – det är närvaron av rättvisa, självbestämmande och ömsesidig respekt mellan folk och nationer. I en tid där militarisering, blockpolitik och stormaktsintressen hotar världsfreden, vill MoD att Sverige går i motsatt riktning: mot diplomati, alliansfrihet och globalt ansvarstagande.

Sverige har historiskt haft en roll som fredsnation – ett land som medlar, inte manipulerar; som bygger broar, inte murar. Denna roll vill vi återta och förstärka. Vi tror att säkerhet skapas genom dialog, civil beredskap och starkt internationellt samarbete – inte genom kärnvapenstrategier, militära pakter eller lydnad inför stormakter.

MoD vill se ett Sverige som:

- Står fritt från NATO och andra militära block
- Fördömer krigsbrott oavsett förövare
- Arbetar för global kärnvapennedrustning
- Främjar en multipolär värld där alla länder har en röst
- Återupprättar nationell suveränitet i utrikes- och säkerhetspolitiken
- Bygger upp civil och lokal beredskap, istället för att rusta för krig
- Leder genom diplomati, bistånd och försoning – inte genom vapen

Kapitlet om Fred är en vision för hur Sverige återigen kan bli en oberoende röst för rättvisa och fred i världen – inte som en spelbricka i andras konflikter, utan som ett land som sätter människoliv, etik och självbestämmande främst.

A. Fred i en multipolär värld

Ställningstagande
MoD vill att Sverige återtar en aktiv roll som fredsnation. Vi vill se ett utrikespolitiskt skifte från militär upptrappning till diplomatiskt ledarskap. Sverige ska stå på folkens sida – inte stormakternas.

Förslag

- Sverige ska vara en aktiv del av den internationella fredsrörelsen och förespråka en multipolär världsordning grundad på FN-stadgan, respekt för nationell suveränitet och fredlig samexistens.
- Sveriges säkerhet ska byggas på civil och diplomatisk beredskap, inte militär upprustning eller deltagande i krigsretorik.
- Sverige ska underteckna och ratificera FN:s konvention om förbud mot kärnvapen. Inga kärnvapen får finnas på svenskt territorium, oavsett ägare.
- Sverige ska inte alliera sig med regimer som kränker mänskliga rättigheter, begår krigsbrott eller exploaterar andra nationer.
- Vår utrikespolitik ska bygga på principfasthet, folkrätt och mänsklig värdighet – inte på geopolitiska intressen eller dubbelmoral.

Motivering
I en tid där militär allianspolitik, ekonomiska sanktioner och krigsretorik dominerar det internationella samtalet, behövs länder som aktivt står upp för fred, nedrustning och folkrätt. En multipolär världsordning, där inget enskilt land eller block styr över andra, är en förutsättning för verklig global rättvisa.

Sverige har historiskt varit en röst för diplomati och konfliktlösning. MoD vill återupprätta den rollen och skapa förtroende för Sverige som en oberoende fredsaktör. Det innebär också att ta tydlig ställning mot kärnvapen – på vårt territorium såväl som globalt.

B. Alliansfrihet

Ställningstagande
Sverige ska vara militärt alliansfritt och stå fritt från stormakters intressesfärer. Vår säkerhet ska byggas på fredlig samverkan, diplomati och nationell självständighet – inte genom medlemskap i militära pakter som NATO.

Förslag
MoD vill att Sverige återgår till sin alliansfria tradition och för en säkerhetspolitik som sätter folkets trygghet och välfärd före geopolitiska spel. Därför föreslår vi:

- **Sverige ska lämna NATO och återgå till alliansfrihet.** MoD förespråkar ett omedelbart utträde ur NATO, följt av en oberoende granskning av den odemokratiska process som ledde till inträdet 2024 – utan folkomröstning och utan folkets mandat.
- **Säga upp det militära DCA-avtalet (Defense Cooperation Agreement)** med USA.
- **Förbud mot utländska militärbaser** på svenskt territorium.
- **Stopp för all vapenexport och militärt stöd** till krigförande länder – både direkt och via EU.
- Att alla framtida militära och säkerhetspolitiska avtal **måste föregås av offentlig debatt, konsekvensanalys och demokratisk förankring**.

Motivering
NATO:s historia visar att pakten ofta tjänar stormakters intressen snarare än fred. Dess agerande har bidragit till humanitära katastrofer och eskalerat konflikter i flera delar av världen. Sverige ska inte bli en del av detta mönster.
Den svenska alliansfriheten har hållit oss utanför krig i över 200 år – det är en styrka vi inte bör överge. Genom att stå fria kan vi prioritera fredlig konfliktlösning, upprätthålla trovärdig diplomati och undvika att bli en bricka i andras krig.
MoD förespråkar en säkerhetspolitik som är **öppen, oberoende och förankrad i folkviljan** – i tjänst för fred och frihet, inte stormaktspolitik.

C. Suveränitet

Ställningstagande
Sveriges suveränitet är en grundförutsättning för demokrati, folkstyre och mänskliga rättigheter. Den politiska makten ska utgå från folket – inte flyttas till utländska organ, överstatliga institutioner eller privata intressen.

MoD förespråkar ett återtagande av nationell kontroll över lagstiftning, folkhälsa och ekonomi. Därför vill vi:

- **Genomföra en folkomröstning om EU-utträde – för ett friare Norden.** MoD vill genomföra en folkomröstning om Sveriges utträde ur EU, i syfte att återta full nationell självständighet. Vi förespråkar i stället ett nytt nordiskt

samarbete – fritt, jämlikt och demokratiskt – där länder som Sverige, Norge, Danmark, Finland och Island står enade i ömsesidig respekt, utan överstatlig kontroll. Ett Norden där varje land är sin egen kraft, men där vi håller ihop i frihet – inte i tvång.

- Hävda Sveriges rätt att **avslå WHO:s internationella pandemifördrag**, och genomföra en **folkomröstning om utträde ur WHO**.
- **Återföra alla befogenheter** som överlåtits till internationella organ tillbaka till Sveriges folkvalda riksdag.
- Sätta stopp för avtal eller samarbeten som innebär att svensk lag, hälsopolitik eller ekonomi underställs utländska beslut.

Motivering
Sverige kan inte vara en verklig demokrati utan självbestämmande. EU:s överstatliga lagstiftning och WHO:s pågående maktanspråk hotar vår frihet och möjligheten att själva forma vår framtid. Pandemifördraget innebär att en global byråkrati får direkt inflytande över svensk folkhälsopolitik – utan demokratisk kontroll.

MoD vill återge folket kontrollen. Genom att lämna överstatliga maktstrukturer kan Sverige åter stå fritt och demokratiskt – med en politik som formas i Sverige, för Sverige.

D. Diplomati och rättvisa

Ställningstagande
Sveriges utrikespolitik ska vila på neutralitet, rättvisa, folkrätt och en orubblig vilja till fred. Vi tror på samtal och medling – inte på militär dominans eller lojalitet med stormaktsintressen. Oavsett konfliktens parter ska Sverige våga ifrågasätta brott mot internationell rätt, oavsett vem som begår dem.

Förslag

- Prioritera diplomati, medling och fredlig konfliktlösning i all svensk utrikespolitik.
- Skapa ett nationellt fredscenter med uppdrag att aktivt medla i internationella konflikter.
- Bidra med konkreta fredsbyggande insatser och förebyggande diplomati i konfliktområden.

- Verka för att Sverige fullt ut följer internationell rätt, särskilt Genèvekonventionen, och ta avstånd från den "regelbaserade världsordning" där reglerna dikteras av stormakter med egna intressen.
- Fördöm alla krigsbrott och brott mot folkrätten – oavsett vilken stat, grupp eller allierad som begår dem.
- Vägra alliera Sverige med stater som systematiskt bryter mot internationell rätt.
- Stöd en tvåstatslösning för Palestina och Israel, baserad på 1967 års gränser, i enlighet med FN:s resolutioner.
- Agera för en omedelbar vapenvila och förhandlingar för en fredlig lösning på kriget i Ukraina. Sverige ska inte exportera vapen till konfliktområden – utan bidra med fredsmäklare, diplomatiska initiativ och humanitärt stöd.

Motivering
Erfarenheter från världen över visar att militära lösningar sällan skapar fred – de skapar nytt lidande, splittring och långvarig instabilitet. I en tid av ökad militarisering och blockpolitik behövs länder som vågar gå en annan väg.

Sverige har en historia av neutralitet och diplomatiska insatser. Den bör återtas och stärkas. Vi kan vara ett land som bygger broar istället för murar – som ställer sig bakom folkrätten, mänskliga rättigheter och verklig rättvisa i alla internationella relationer.

Genom att säga nej till stormaktsspelet och istället främja diplomati och principfasthet, kan Sverige bli ett hopp för fred och ökad stabilitet i en orolig värld.

E. Internationellt samarbete för fred och självbestämmande

Ställningstagande
MoD vill att Sverige samarbetar med andra länder för att främja fred, rättvisa och mänskliga rättigheter – men aldrig på bekostnad av vår självständighet. Internationellt samarbete ska bygga på ömsesidig respekt, inte på globalt toppstyre eller överstatlig kontroll.

Vi föreslår att Sverige:

- Bygg allianser med neutrala länder för att främja fred.

- Bygger **strategiska allianser med neutrala och alliansfria länder** för att stärka fredlig konfliktlösning.
- Inrättar ett **svenskt fredscenter** som arbetar med medling, diplomati och civila lösningar i internationella konflikter.
- Tar initiativ till en **global fredskonferens** baserad på FN-stadgans principer om icke-våld, dialog och nationell suveränitet.
- Verkar för att **territoriella konflikter ska lösas genom folkomröstningar**, inte genom militära ingripanden.
- Driver på för **internationella nedrustningsavtal** och kärnvapenkontroll.

Motivering

Samarbete över gränserna är viktigt – men det måste ske på folkens villkor. Sverige ska visa att det går att stå för frihet och självbestämmande, och samtidigt vara en aktiv kraft för fred i världen.

Vi vill att Sverige leder genom exempel – inte med vapen, utan med vision, diplomati och modet att stå emot stormaktspolitik.

F. Global rättvisa och bistånd

Ställningstagande

MoD vill omforma det svenska biståndet i grunden. Syftet med bistånd ska vara att stötta människor, inte att styra länder. Vi vill bidra till lokal självförsörjning, utbildning, infrastruktur och hälsa – inte till politisk påverkan eller beroende.

Förslag

- Svenskt bistånd ska fokusera på hjälp till självhjälp: ekologisk och regenerativ odling, tillgång till rent vatten, utbildning, vård och samhällsnära infrastruktur såsom brunnar, kraftverk, skolor och järnväg.
- Sverige ska själva ansvara för uppföljning av biståndsprojekt för att säkerställa att resurserna går till rätt ändamål.
- MoD motsätter sig att svenska biståndsmedel används till att finansiera militära insatser, regimskiften eller färgrevolutioner.
- Vi säger nej till att bistånd kopplas till digitala kontrollsystem, exempelvis elektroniska ID, eller används som hävstång i EU:s migrationsavtal.

- Sverige ska alltid respektera folkviljan i mottagarländerna och inte använda bistånd som ett instrument för geopolitisk “soft power”.

Motivering

Dagens biståndspolitik har i många fall missbrukats för att främja västerländska ekonomiska eller geopolitiska intressen. Det riskerar att underminera demokratin, öka beroendet och förvärra de problem biståndet påstås lösa.

MoD vill återföra biståndet till sitt mänskliga och etiska uppdrag – att stötta människor i att bygga fria, livskraftiga och hållbara samhällen. Rättvisa kan aldrig skapas uppifrån – den måste växa fram underifrån, med respekt och ömsesidighet.

G. Kärnvapen och internationell nedrustning

Ställningstagande
MoD anser att Sverige ska vara en stark röst för global kärnvapennedrustning och och fredlig konfliktlösning. Kärnvapen är massförstörelsevapen med katastrofala humanitära och ekologiska konsekvenser. Deras existens hotar hela mänskligheten.

MoD föreslår att:

- Sverige ska omedelbart **underteckna och ratificera FN:s förbud mot kärnvapen (TPNW)**.
- Sverige ska arbeta aktivt för att fler länder ansluter sig till konventionen och att kärnvapenmakterna inleder verkliga nedrustningsförhandlingar.
- Avvisa all militär allians eller försvarspolitik som bygger på kärnvapenavskräckning.
- Sverige ska inte delta i några militära övningar eller säkerhetsarrangemang där kärnvapen ingår som strategi.

Motivering

Att Sverige ännu inte har anslutit sig till FN:s konvention om kärnvapenförbud är ett svek mot vår tradition som fredsnation och förespråkare för nedrustning. Överlevnaden för kommande generationer kräver ett tydligt ställningstagande mot kärnvapen. Sverige ska vara en förebild för andra länder – genom att ansluta sig till förbudet och aktivt bidra till en värld fri från kärnvapenhot.

H. Försvar- för fred, inte krig

Ställningstagande
Sverige ska ha ett starkt och självständigt försvar – inriktat på att skydda vårt territorium och folkets frihet, inte på att delta i stormakters krig eller offensiva insatser. Försvaret ska tjäna fredens syfte, inte militärindustrins vinstintressen.

MoD föreslår att Sverige:

- **Omfördelar delar av försvarsbudgeten** till civil beredskap, lokal infrastruktur och psykologiskt försvar.
- **Reglerar och begränsar vinster för privata försvarsentreprenörer**, särskilt inom upphandlingar och teknikutveckling.
- Driver på för en **internationell konvention mot autonoma vapensystem**, såsom drönare och AI-styrda stridsrobotar.
- Verkar för ett **förbud mot cybervapen riktade mot civila mål**, i samverkan med andra fredliga nationer.
- Svensk värnplikt ska vara baserad på frivillighet. Ingen svensk ska mot sin vilja tvingas delta militära operationer i andra länder genom exempelvis NATO eller EU.

Motivering

Ett försvar som är inriktat på att skydda det egna landet – snarare än att delta i andras konflikter – stärker både Sveriges säkerhet och trovärdighet som fredsnation. Dagens upprustning gynnar ofta vapenindustrin mer än folkets trygghet.

Vi vill ha ett försvar som står i folkets tjänst – inte i krigsindustrins.

I. Självförsörjning och civil beredskap

Ställningstagande
Sverige måste kunna stå på egna ben vare sig det råder kristider eller ej. Vi ska minska beroendet av andra länder och stärka vår egen beredskap för mat, medicin och andra viktiga resurser.

MoD föreslår att Sverige:

- **Stärker lokal matproduktion** genom ökat stöd, minskad byråkrati och riktade satsningar på småskaliga jordbruk.
- **Bygger upp strategiska lager** av läkemedel, drivmedel, reservdelar och andra nödvändiga resurser.
- Främjar **lokala distributionskedjor och energilösningar** som minskar sårbarheten vid avbrott i global handel.

Motivering:

Idag importerar vi hälften av vår mat, vilket gör oss sårbara om handeln störs. Bristen på lager visade sig under Covid-nedstängningarna, och onödig export/import försvagar vår självförsörjning. Ett starkt Sverige klarar sig självt när det behövs.

J. Inför civilplikt inom lantbruk och skogsbruk för ökad beredskap och livsmedelstrygghet

Sammanfattning

Inför civilplikt inom lantbruk och skogsbruk – en del av totalförsvaret för att säkra Sveriges livsmedelsförsörjning vid kris och krig.

Ställningstagande
Sverige ska säkerställa nationell livsmedelsförsörjning även vid kris, krig eller avspärrning. Ett robust civilt försvar kräver kompetens och arbetskraft inom jord- och skogsbruk.

MoD föreslår att Sverige:

Inför en särskild civilplikt för unga vuxna inom lantbruk och skogsbruk. Plikten ska vara en del av totalförsvaret och kunna aktiveras vid höjd beredskap, men också användas förebyggande för utbildning och kompetensförsörjning inom livsmedelssektorn. Deltagarna ska få en grundutbildning inom jordbruk, djurhållning, skogsskötsel och försörjningslogistik.

Motivering

Sveriges låga självförsörjningsgrad gör landet sårbart. En civilplikt inom livsmedelsproduktionen ökar motståndskraften, stärker krisberedskapen och kan

bidra till att återupprätta praktisk kunskap som håller landsbygden levande. I en kris är det lika viktigt att kunna producera mat som att försvara territoriet.

K. Konsekvensansvar - de som orsakar kriser ska bära kostnaden

Ställningstagande
Länder och aktörer som startar krig, bidrar till konflikter eller driver människor på flykt ska hållas ansvariga för konsekvenserna. Sverige ska inte ensamt bära bördan av andras destruktiva och inhumana politik.

MoD föreslår att Sverige:

- Kräver att **krigförande länder finansierar humanitära insatser** för de flyktingar deras handlingar skapat.
- **Stoppar allt svenskt stöd till konflikter** som driver migration, inklusive vapenexport till krigszoner.
- Verkar för **internationella principer om ekonomiskt ansvar** för dem som orsakar kriser, t.ex. genom krig, sanktioner eller nykoloniala handelsavtal.

Motivering

Stormakters krig, nykoloniala strukturer och aggressiv geopolitik ligger bakom stora delar av världens flyktingströmmar. Det är orimligt att relativt fredliga länder som Sverige ska stå för notan, medan de som varit pådrivande till katastroferna går fria – eller till och med tjänar på dem. Det är orimligt att skattebetalare i fredliga länder ska stå för kostnaderna av konflikter som andra orsakat. Ansvar – även ekonomiskt – måste ligga på dem som skapar kriser.

L. Invandring - ansvar, tydlighet och gemensamma spelregler

Ställningstagande:
MoD vill att Sveriges migrationspolitik ska präglas av **tydlighet, rättssäkerhet och ömsesidigt ansvar**. En fungerande invandring kräver att det finns **klara regler för uppehållstillstånd och medborgarskap**, och att alla som bosätter sig i Sverige ges en **rimlig chans att bidra, integreras och respektera samhällets grundläggande normer och lagar**.

Samtidigt måste samhället visa **konsekvens** gentemot dem som bryter mot detta ansvar. Sverige ska vara ett land där **rättigheter och skyldigheter gäller lika för alla**, oavsett bakgrund.

- Inför tydliga och rättssäkra **kriterier för permanent uppehållstillstånd**, såsom minst fem års självförsörjning, grundläggande kunskaper i svenska språket samt aktivt deltagande i samhällslivet.
- **Medborgarskap ska förvärvas genom ansvarstagande**, med krav på goda språkkunskaper, kännedom om svensk lagstiftning, självförsörjning och ett fritt register från grov brottslighet under minst sju år.
- **Uppehållstillstånd ska kunna återkallas** vid grov eller systematisk kriminalitet eller vid avsiktligt missbruk av bidragssystemet, efter rättssäker prövning.
- Grov brottslighet ska, där internationella åtaganden tillåter, leda till **utvisning** efter rättslig prövning.
- Erbjud **stöd till frivillig återvandring** för personer som inte lyckats etablera sig i Sverige, för att främja värdiga och realistiska alternativ.
- Knyt uppehållstillstånd till aktivt deltagande i **integrationsinsatser** – språk, utbildning och samhällsorientering ska ses som självklar del av etableringen i Sverige.
- Genomför en **nationell översyn av invandringspolitiken**, där en öppen och saklig debatt om för- och nackdelar ligger till grund för långsiktiga beslut. Sök bred politisk samsyn.

Motivering

En långsiktigt hållbar migrationspolitik bygger på tydliga spelregler och gemensamt ansvar. Invandring kan vara en resurs för samhället – men bara om den är rätt organiserad, och om integrationen fungerar i praktiken. Detta kräver krav, incitament och konsekvenser, men också möjligheter till delaktighet, arbete och utbildning.

Genom att klargöra villkoren för uppehåll och medborgarskap stärker vi samhällsgemenskapen och minskar risken för misstro, parallella strukturer och social oro. Samtidigt främjar vi rättvisa och förutsägbarhet för både nyanlända och etablerade medborgare.

4. Folkbildning och skola

Skolan ska utveckla fria, tänkande och ansvarstagande människor – inte lydiga kuggar i ett system. MoD förespråkar pedagogisk frihet, praktisk demokrati och en skola i samklang med barnens utveckling och familjernas behov.

MoD vill stärka pedagogisk frihet och respekten för barns olikheter. Föräldrar ska ha rätt att välja pedagogisk inriktning för sina barn, och skolor ska få utvecklas med utgångspunkt i relationer, kreativitet och helhetssyn – inte enhetlig mätbarhet och toppstyrning.

Alternativpedagogik som Waldorf och Montessori, liksom hemundervisning, ska skyddas i lag och ges långsiktiga villkor. Staten ska inte diktera lärande – det ska växa fram i dialog mellan lärare, elever och föräldrar.

A. Lärorätt och pedagogisk mångfald

Sammanfattning

MoD vill ersätta skolplikten med en lärorätt – rätten att lära på ett sätt som passar individens behov. Skolan ska inte vara ett tvång utan en möjlighet till utveckling. Föräldrar och elever ska ges större inflytande över utbildningens form och innehåll, och alternativa pedagogiska metoder som Waldorf, Montessori och hemundervisning ska skyddas i lag.

Ställningstagande

Barn är olika – därför måste även utbildningen vara det. MoD vill avskaffa den statliga skolplikten och införa en lärorätt som garanterar varje barns rätt till anpassad och meningsfull utbildning. Staten ska inte diktera hur lärande går till – det ska ske i dialog mellan elever, föräldrar och pedagoger. Alternativa undervisningsformer, inklusive hemundervisning, ska respekteras och ges långsiktiga villkor.

Förslag:

- Ersätt skolplikten med en lärorätt som garanterar barns rätt till utbildning utan tvång att delta i en viss form.
- Ge familjer lagstadgad rätt att välja pedagogisk inriktning, inklusive alternativpedagogik och hemundervisning.

- Stärk barns och föräldrars medbestämmande över skolans upplägg vid särskilda behov eller pedagogiska övertygelser.
- Skydda alternativa pedagogiker som Waldorf och Montessori genom särskild lagstiftning.
- Garantera barns yttrandefrihet i skolan med skydd mot repressalier från personal eller skolledning.

Motivering

Skolplikten begränsar barns och föräldrars frihet och strider mot internationella konventioner som FN:s barnkonvention och Europakonventionen om mänskliga rättigheter. En lärorätt ger barn möjlighet att utvecklas i sin egen takt, utifrån sina egna förutsättningar. Mångfald i pedagogik stärker kreativitet, motivation och glädje i lärandet – och lägger grunden för ett samhälle där olikhet ses som en tillgång, inte ett problem.

B. Praktisk demokrati i skolan - med elev- och föräldrainflytande

Sammanfattning

Demokrati ska inte bara läras ut – den ska levas. MoD vill ge elever och föräldrar verkligt inflytande i skolan genom klassråd, skolparlament och möjlighet att påverka både undervisning och miljö. När unga får vara med och bestämma växer både ansvar och engagemang – och grunden för ett starkare folkstyre läggs redan i klassrummet.

Ställningstagande

MoD vill att skolan inte bara ska undervisa *om* demokrati – utan också praktisera den. Elever ska ha reellt inflytande över skolmiljön och undervisningens former. Det stärker känslan av ansvar, tillit och medskapande. Demokratiskt lärande måste börja i klassrummet – inte enbart i läroboken.

Förslag:

- **Inför obligatoriska klassråd varje månad** där eleverna diskuterar frågor som rör arbetsmiljö, undervisningsupplägg och social gemenskap. Detta tränar ansvar, delaktighet och förmåga att formulera sig – på riktigt.

- **Inför en demokrativecka en gång per termin** då hela skolan samlas kring elevmotioner, debatter, omröstningar och gemensamma beslut. Eleverna får då arbeta fram förslag som påverkar deras vardag, och rösta om dem – med återkoppling från skolledningen.
- **Skapa lokala skolparlament**, där representanter från varje klass och årskurs möts för att driva elevernas förslag vidare – med beslutsrätt i frågor som rör skolmiljö, schemaläggning och trivselaktiviteter.
- **Inrätta föräldraråd** på varje skola, där vårdnadshavare tillsammans med skolledning och pedagoger får lyfta idéer, frågor och motioner om undervisningens innehåll och skolans inriktning – likt modeller i t.ex. USA. Det stärker relationen mellan hem och skola och ökar insynen.
- **Ge elevråd verklig makt över budgetposter som rör elevaktiviteter**, skolbibliotek eller trivselåtgärder – med ansvar att förvalta resurser och fatta gemensamma beslut.

C. Elevens utveckling och skolmiljö

Sammanfattning

MoD vill skapa en skolmiljö där varje elev kan utvecklas i sin egen takt, med trygghet, stöd och en levande skolvardag. Mindre klasser, fler vuxna, mer rörelse och mobilfria zoner ger både lugn och lärande. Eleverna ska få inflytande över sin miljö och en skoltid som stärker både kropp och tanke.

Ställningstagande

Skolan ska vara en plats där barn känner sig trygga, sedda och delaktiga. Därför vill MoD satsa på mindre klasser, fler vuxna, mer rörelse och en sundare skolmiljö. Barnens röst ska tas på allvar, och deras mående ska vara en grundpelare i skolans uppdrag.

Förslag:

- Anställ fler vuxna i skolan: elevcoacher, mentorer, skolsköterskor, kuratorer och andra trygghetsskapande personer.
- Inför mindre klasser och undervisningsgrupper, särskilt i tidiga skolår.
- Integrera daglig rörelse och friluftsliv i undervisningen.
- Inför mobilfria skolor för att främja koncentration och närvaro.
- Servera näringsrik, varierad och lokalt producerad skolmat.

- Inrätta elevråd med reellt inflytande över skolmiljö och vardag.
- Stärk barnens yttrandefrihet i skolan och skydda dem från repressalier.
- Inför praktisk demokrati som ett levande inslag i skolvardagen.

Motivering

Trygga och inspirerande skolmiljöer lägger grunden för goda liv. Forskning visar att elever lär sig bättre i små grupper, med stöd av trygga vuxna och tillgång till rörelse och naturlig miljö. Samtidigt är mobiltelefoner en av de främsta distraktionerna i dagens skola. Genom att fokusera på elevens helhetsutveckling kan vi bygga en skola för både hjärta och hjärna.

D. Inför mobilfria skolor och stöd till ett skärmfritt barndomsideal

Sammanfattning

MoD vill införa mobilfria skoldagar och ge stöd till initiativ som främjar barns närvaro, fokus och välmående – både i skolan och hemma. Skärmar ska inte styra barndomen. Genom att minska mobilanvändningen i skolan, stötta föräldranätverk och normalisera en senare smartphoneintroduktion kan vi ge barn tryggare uppväxtvillkor och bättre förutsättningar för lärande, kreativitet och social utveckling.

Ställningstagande

MoD vill införa mobilfria skolor för att främja fokus, närvaro och välmående – både i klassrummet och på rasten. Vi vill att skolmiljön ska vara en trygg plats för lärande, relationer och återhämtning – inte en förlängning av sociala medier, skärmberoende och ständig uppkoppling. Barn behöver få vara barn – i nuet, inte i notisflödet.

Förslag:

- Inför nationella riktlinjer för mobilfria skolor under hela skoldagen, inklusive raster – med undantag för medicinska eller särskilda behov.
- Ge stöd till skolor för att införa mobilfria zoner, skåp, alternativ sysselsättning och tydlig kommunikation med hemmen.
- Skapa statliga kampanjer tillsammans med civilsamhället för att uppmuntra *senare smartphoneintroduktion* och främja barns skärmfria fritid.

- Ge stöd till föräldranätverk och organisationer som arbetar för att minska barns beroende av sociala medier.
- Främja ett samhällsklimat där det är normalt, inte udda, att barn inte har smartphone i låg- och mellanstadiet.

Motivering

Många barn känner idag stress, oro och bristande självkänsla kopplat till sociala medier, skärmanvändning och ständiga jämförelser. Samtidigt visar forskning att mobilfri skoltid förbättrar både koncentration, studieresultat och det sociala klimatet.

MoD vill inte moralisera – men vi vill ge barn möjlighet att växa upp i frihet från den digitala pressen. Genom att stödja skolor, lärare och föräldrar som vill sätta gränser för skärmanvändningen kan vi skapa en barndom som är mer verklig, mänsklig och närvarande.

E. Utbildningens kvalitet och innehåll

Sammanfattning

MoD vill att undervisningen ska vila på kunskap, nyfikenhet och kritiskt tänkande. Skolan ska förmedla ämneskunskap utan ideologisk slagsida, anpassas efter elevernas olika behov och ge verktyg för att förstå och delta i samhället. Alla barn har rätt till undervisning på svenska och tillgång till sitt hemspråk.

Ställningstagande

Utbildningen ska ge varje elev möjlighet att utvecklas utifrån sina förutsättningar och stärka deras förståelse för både världen och sig själva. Det kräver pedagogiskt skickliga, kunniga och fria lärare, tillgång till resurser och en skolstruktur som sätter lärandet i centrum – inte vinsten.

Förslag:

- Återupprätta ämneskunskap som skolans kärna – med fokus på saklighet, öppenhet och kritiskt tänkande, inte ensidiga narrativ.
- Träna elever i kritiskt tänkande, argumentation, källkritik och självständigt arbete.

- Minska skärmberoende i yngre åldrar och ge mer utrymme för praktiska och estetiska ämnen.
- Utbilda lärare i anpassad undervisning för olika inlärningsstilar och särskilda behov.
- Fördela resurser efter olika skolors faktiska behov – inte kommunens ekonomi.
- Begränsa vinstuttag i friskolor som finansieras med skattemedel.
- Säkra rätten till undervisning på svenska i alla skolor, oavsett driftsform.
- Garanti för hemspråksundervisning för elever med behov och önskemål.

Motivering

Skolans uppgift är att lägga en solid grund för framtiden. När undervisningen blir ytlig, digitalt splittrad eller politiserad förlorar eleverna både förtroende och fokus. Ämnesfördjupning, praktiska färdigheter och kritisk reflektion är nycklar till självständighet och samhällsengagemang. MoD vill ha en skola som stärker barnens självkänsla, kunskap och medborgarskap.

F. Kunskap och folkbildning

Sammanfattning

MoD ser kunskap som grunden för frihet. Ett folk som har tillgång till relevant, begriplig och allsidig information är mindre sårbart för manipulation – och bättre rustat att fatta egna beslut. Därför vill vi stärka folkbildningen i hela samhället.

Ställningstagande

Kunskap är makt – inte bara i skolan, utan hela livet. MoD vill göra bildning till en samhällsuppgift, tillgänglig för alla, och motverka den informationsklyfta som gör vissa beroende av auktoriteter och andra isolerade i filterbubblor. Folkbildningen ska vara fri, mångsidig och utgå från människors nyfikenhet, inte styras av ideologi eller vinstintresse.

Förslag:

- Skapa fler offentliga mötesplatser för lärande, samtal och lokal dialog.
- Ge utökat stöd till studieförbund och folkbildningsinitiativ som främjar kritiskt tänkande, samhällskunskap, hälsa och praktisk livskunskap.

- Gör biblioteken till levande kunskapsnav för folkbildning, debatt och demokratiskt samtal – genom samverkan med civilsamhället och riktade incitament.
- Satsa på medborgarutbildningar om rättigheter, digital integritet, miljöfrågor, ekonomi och folkhälsa.
- Höj statusen på yrkeskunskap och livserfarenhet som en form av folkbildning.
- Stärk informationskompetens genom hela livet – från skola till äldreomsorg.

Motivering

När kunskapen minskar ökar beroendet av utnämnda experter, medier och makteliter. Ett självständigt och kritiskt tänkande folk är grunden för ett levande folkstyre. Folkbildningen har en stolt tradition i Sverige – men den behöver stärkas, uppdateras och försvaras. I en tid av informationsöverflöd och AI är det viktigare än någonsin att människor förmår skilja på fakta och åsikter, propaganda och sanning.

G. Akademisk frihet

Sammanfattning

Universitet och högskolor ska vara fria kunskapsarenor – inte styrda av politiska trender, ekonomiska intressen eller ideologisk likriktning. MoD vill försvara den akademiska friheten som en hörnsten i ett öppet och vetenskapligt samhälle.

Ställningstagande

Forskning ska bedrivas fritt, öppet och kritiskt. MoD vill säkerställa att forskare kan söka och sprida kunskap utan att riskera repressalier, självcensur eller beroende av politiskt styrd finansiering. Akademin ska vara ett skyddat rum för tankeutbyte och prövning – inte en plattform för ideologisk indoktrinering.

Förslag:

- Säkerställ att offentligt finansierad forskning är fri från politisk och ekonomisk styrning.

- Skapa en oberoende granskningsinstans för att bevaka den akademiska friheten och anmäla fall av ideologisk eller ekonomisk påverkan.
- Främja ett brett spektrum av forskningsmetoder och perspektiv – även sådana som utmanar rådande paradigm.
- Stärk skyddet för forskare som undersöker kontroversiella eller politiskt känsliga ämnen.
- Gör det möjligt för fler forskare att verka utanför de stora lärosätena genom stöd till fria forskningsmiljöer och alternativa institutioner.
- Se över styrningen av högskolan för att motverka karriärsystem och betygshets som hämmar kreativitet och nytänkande.

Motivering

Vetenskaplig utveckling kräver frihet, mod och öppenhet. När akademin styrs av ideologi eller pengar hotas inte bara kunskapskvaliteten – utan hela det demokratiska samtalet. I ett sunt samhälle ska universiteten vara en plats för kritisk reflektion, inte för anpassning till makten. MoD vill återupprätta den akademiska friheten som en garant för sanning, innovation och samhällsutveckling.

H. Kultur, historia och identitet

Sammanfattning

Kultur och historia är grunden för en levande demokrati och en sammanhållen nation. MoD vill återupprätta stoltheten över vårt svenska kulturarv, samtidigt som vi bejakar mångfald och yttrandefrihet inom kulturlivet. Barn och unga ska ges möjlighet att växa upp med tillgång till kultur, historia och levande traditioner.

Ställningstagande

Om vi inte vet var vi kommer ifrån, vet vi heller inte vart vi är på väg. MoD vill att kulturpolitiken främjar samhörighet, bildning och kritiskt tänkande – inte används som ett verktyg för politisk styrning eller värderingsprogrammering. Det offentliga ska stödja kulturens frihet, mångfald och förankring i vårt gemensamma arv.

Förslag:

- Subventionera kulturupplevelser, museer och historiska platser för barn och unga i hela landet.

- Stärk skolans undervisning i svensk historia, inklusive lokalhistoria, kulturhistoria och vår demokratis framväxt.
- **Värna och levandegör det svenska kulturarvet.**
  Traditioner, högtider, hantverk, språk och berättelser är viktiga delar av vår identitet och gemenskap. Kulturarvet ska föras vidare med stolthet och utan självcensur – som en levande del av vårt samhälle.
- **Belys och ta ansvar för hela vår historia.**
  Vi måste våga se både det som inger stolthet och det som kräver självrannsakan. Exempelvis behöver svenska statens historiska övergrepp mot samerna erkännas, synliggöras och leda till konkret upprättelse och försoning.
- Ge långsiktigt stöd till kulturutövare och fria aktörer utan krav på ideologisk anpassning.
- Motverka politisk styrning av konst och kulturstöd – alla perspektiv, även kontroversiella eller normkritiska, ska få plats.
- Skapa fler mötesplatser där människor från olika generationer, bakgrunder och regioner kan samlas kring kultur, traditioner och historia.

Motivering

Kultur är inte bara underhållning – den är ett sammanhållande kitt som ger oss rötter, sammanhang och mening. Genom att lära oss vår historia och värna vårt kulturarv bygger vi ett starkare samhälle, grundat i en djupare förståelse för både det som varit och det vi vill skapa. MoD vill se ett Sverige där kulturen speglar folket – inte en elit, inte staten, och inte tidsandan.

I. Digitalisering och teknik i skolan

Sammanfattning

MoD vill att digitala verktyg i skolan används medvetet och ansvarsfullt – som stöd, inte som ersättning för mänsklig kontakt, rörelse och verkligt lärande. Vi förespråkar mobilfria klassrum, teknikpauser och digitalisering på barnens villkor.

Ställningstagande

Digital teknik har en plats i undervisningen – men den ska inte dominera eller förstöra koncentrationen, inlärningen eller barns välmående. Vi ser med oro på den ökande skärmtiden i skolan, som ofta sker utan evidens eller pedagogiskt helhetsperspektiv. MoD vill skapa en skolmiljö där teknik används med urskiljning och i balans med kroppslig aktivitet, samspel och kreativitet.

Förslag:

- Inför mobilförbud i grundskolans klassrum, och se till att teknik används när den tillför pedagogiskt värde.
- Begränsa skärmtiden för yngre barn och inför teknikkritisk undervisning om källkritik, algoritmer, skärmvanor samt hur man programmerar.
- Säkerställ att digitalisering inte ersätter mänsklig närvaro, muntlig förmåga eller handskrivna färdigheter.
- Gör skärmpaus och rörelse till en naturlig del av skoldagen – integrera friluftsliv, hantverk och praktiskt lärande.
- Ge lärare större inflytande över hur teknik används i undervisningen – och stärk deras kompetens att välja rätt verktyg vid rätt tillfälle.
- Utvärdera digitala läromedel ur ett barnpsykologiskt, pedagogiskt och integritetsskyddande perspektiv.

Motivering

Skolan är inte en teknologisk testmiljö – det är en plats för mänsklig utveckling. Forskning visar att överdriven skärmanvändning kan leda till stress, koncentrationssvårigheter och sämre resultat. Barn behöver interaktion, rörelse och trygg vuxennärvaro – inte fler appar. MoD vill att skolans digitalisering utgår från barnets bästa – inte marknadens eller teknikbranschens intressen.

J. AI och algoritmer i utbildningen

Sammanfattning

MoD vill att AI används med öppenhet, försiktighet och respekt för individens rättigheter. AI ska vara ett verktyg som stödjer lärare och elever – inte ersätter dem, samlar in känslig data eller styr innehåll osynligt.

Ställningstagande

AI-teknik kan bidra till lärande – men den får inte bli en svart låda som underminerar pedagogisk frihet, integritet eller elevens rätt till mänsklig vägledning. MoD vill ha tydliga regler för hur algoritmer får användas i skolor, samt krav på transparens och mänskligt ansvar

Förslag:

- Inför krav på full transparens kring AI-algoritmer i utbildningsverktyg – vem har skapat dem, vad styr dem, och hur påverkar de eleven?
- Förbjud AI-beslut som direkt påverkar elevens betyg, bedömning eller stödinsatser utan mänsklig inblandning.
- Stärk skyddet för elevers data – AI-system i skolor ska inte samla in känslig information eller användas i kommersiellt syfte.
- Skapa etiska riktlinjer för hur AI används i undervisning, med fokus på barnets bästa, pedagogiskt värde och integritet.
- Utbilda skolpersonal i hur AI och algoritmer fungerar, så att de kan fatta informerade beslut och vägleda eleverna.
- Uppmuntra kritisk undervisning om AI: elever ska få verktyg att förstå, ifrågasätta och analysera algoritmernas roll i samhället.

Motivering

AI kan vara ett värdefullt stöd i skolan – men också en risk om tekniken används utan insyn eller etisk kompass. När beslut fattas av algoritmer utan att någon förstår hur, riskerar vi både rättssäkerhet och pedagogik. MoD vill försäkra sig om att tekniken tjänar lärandet – inte tvärtom. Skolan ska vara en plats för mänsklig utveckling, inte en plats där barn blir objekt för maskininlärning.

5. Folkhälsa

Hälsa handlar om hela människan – kropp, själ, miljö och valfrihet. MoD vill bygga en vård där friskvård, integrativ medicin och människans egna val respekteras. Vi värnar hälsofrihet, miljöhälsa, psykiskt välmående och livskvalitet.

Folkhälsa handlar om mer än frånvaro av sjukdom – det handlar om att vi tillsammans bygger ett samhälle som främjar god hälsa och välmående på alla nivåer. MoD vill genom politiska och strukturella förändringar skapa förutsättningar för att hälsa ska komma före sjukdom. Vi betonar samhällets gemensamma ansvar för att säkerställa valfrihet, tillgång till kunskap och förebyggande stöd, samt en hållbar livsmiljö fri från gifter och stress. Genom att sätta människan i centrum vill vi forma ett jordnära och långsiktigt hållbart samhälle där alla kan leva friska, värdiga och meningsfulla liv.

A. Hälsofrihet och vård på individens villkor

Sammanfattning: MoD försvarar rätten till kroppslig autonomi och vårdval. Vi motsätter oss hälsopass, medicinskt tvång och överstatlig styrning av hälsopolitiken. Vården ska inkludera både skolmedicin och beprövade och säkra alternativa metoder, med informerat samtycke som grund.

Ställningstagande
Du bestämmer över din kropp och din hälsa – inte staten, läkemedelsindustrin eller globala organisationer. Vården ska vara fri från vinstdrivna incitament och istället präglas av valfrihet, tillit och vetenskapligt förankrad mångfald.

MoD föreslår att Sverige:

- Utvecklar en ny vårdmodell där skattemedel återinvesteras i verksamheten och prioriterar vårdkvalitet framför vinstuttag.
- Avvisar WHO:s pandemifördrag och andra globala aktörer som inskränker svensk självbestämmanderätt.
- Garanterar patienters rätt att inom det offentliga vårdsystemet välja mellan skolmedicin och beprövade alternativa metoder.
- Ökar transparensen i hälsoinformation genom att tillhandahålla lättillgängliga, objektiva och jämförbara underlag för patienter.
- Avskaffar krav på digitala hälsopass eller medicinska intyg för att delta i samhällslivet, för att skydda personlig integritet.

- Tillåter patienter att föreslå egna bloddonatorer och bygga upp egna blodbanker inför operation – även för anhöriga.
- Säkerställer att inga medicinska ingrepp – inklusive vaccinering – sker på minderåriga utan vårdnadshavares informerade samtycke.

Motivering
Pandemin blottade hur snabbt grundläggande friheter kan urholkas i hälsans namn. Statliga tvångsmedel, hälsopass och massvaccinationsprogram drevs fram utan tillräcklig öppenhet eller respekt för individens val. Samtidigt påverkas vården alltmer av ekonomiska intressen och överstatlig påverkan.

MoD vill vända utvecklingen. Vi står upp för hälsofrihet som en grundläggande medborgerlig rättighet. Vård ska ske med respekt för varje individs behov, integritet och värderingar – inte under press från vinstintressen eller byråkratisk centralstyrning. En fri, etisk och tillitsfull vård är vägen mot bättre hälsa – och ett mänskligare samhälle.

B. Förebyggande hälsa och livsstilsmedicin

Sammanfattning
MoD vill flytta fokus från symtombehandling till prevention. Vi föreslår mer resurser till livsstilsåtgärder inom kost, motion, stresshantering och sömn för att minska övermedicinering och förbättra folkhälsan. Kunskap om friskvård ska nå ut brett genom skola, vård och kampanjer.

Ställningstagande
Hälsa handlar om hela människan – sociala relationer, kropp, själ och livsstil. MoD vill stärka individens möjligheter att förebygga sjukdom och må bra på lång sikt. Vi prioriterar friskvård före sjukvård och vill se ett systemskifte där vårdens resurser i högre grad går till livsstilsmedicin, kunskapsspridning och naturliga metoder.

Förslag

- Lansera nationella informationskampanjer om kostens och motionens samt olika miljöfaktorers betydelse för hälsan samt integrera fördjupad utbildning om livsstil och förebyggande hälsa i skolor och vårdpersonalens fortbildning.
- Inför ett nationellt råd för att utvärdera och främja evidensbaserade naturliga metoder, exempelvis kostbehandlingar, näringstillskott,

örtmedicin samt växtbaserade och alternativa behandlingsformer som visat lovande resultat vid behandling av allvarliga sjukdomstillstånd, inklusive cancer.
- Satsa på förebyggande insatser som näringsriktig mat, fysisk aktivitet, stresshantering, sömnrehabilitering, sömnhygien och sociala nätverk.
- Subventionera friskvårdstjänster som kostrådgivning, terapi och stresshantering.
- Höj andelen av vårdbudgeten som går till förebyggande vård och friskvård, inte bara akut- och läkemedelsbehandling.
- Inför ett nationellt råd för att utvärdera och främja evidensbaserade naturliga metoder, t.ex. kostbehandlingar, näringstillskott och örtmedicin.
- Förbjud reklam för ultraprocessad och sockerhaltig mat riktad till barn och stärk skolans och äldrevårdens arbete med mat och rörelse.
- Utbilda vårdpersonal i näringslära, livsstilsförändringar och holistisk hälsa.
- Genomför regelbundna läkemedelsgenomgångar, särskilt för äldre, för att minska övermedicinering.
- Främja forskning som syftar till att hitta botemedel och öka kunskapen om hur kost och miljöfaktorer bidrar till uppkomsten av de allvarligaste sjukdomarna.

Motivering

Många av dagens vanligaste sjukdomar – som hjärt-kärlsjukdomar, diabetes, depression och utmattning – kan förebyggas eller lindras genom livsstilsförändringar. Trots det fokuserar vården ofta på att dämpa symtom istället för att gå till roten med problemen. Läkemedelsindustrin och andra industrier tjänar på att skadliga effekter av deras verksamheter och produkter inte erkänns och bedriver påverkan på folkhälsopolitiken och akademin.

MoD vill ge människor verktyg att själva ta kontroll över sin hälsa och minska beroendet av mediciner. Friskvård sparar både mänskligt lidande och skattepengar – och skapar ett friskare, starkare samhälle från grunden.

C. Bygg vården kring människor - inte pappersarbete

Sammanfattning

MoD anser att vårdens resurser i första hand ska användas till vård, inte till överdriven administration. Läkare, sjuksköterskor och annan vårdpersonal måste få fokusera på sina kärnuppgifter – att möta och behandla patienter.

Ställningstagande

Psykiskt välmående är lika viktigt som fysisk hälsa. Psykisk ohälsa kan förebyggas genom information om hälsosam livsstil och ett liv som fylls med mening. Ensamhet, stress och livsmeningskris kräver mer än medicin – det kräver närvaro, förståelse och förebyggande insatser. Vi vill bygga ett samhälle där människor känner sig sedda, behövda och fria att må bra på sina egna villkor.

Förslag:

- Inför ett nationellt mål för minskad administrativ belastning inom vården.
- Säkerställ att varje vårdenhet har tillräckligt med medicinska sekreterare för att avlasta vårdpersonalen från dokumentation, remisshantering och annan administration.
- Satsa på utbildningsplatser för medicinska sekreterare och säkerställ god arbetsmiljö och lön för att rekrytera och behålla kompetens.
- Genomlys journalsystem och andra digitala verktyg ur ett användarperspektiv, i syfte att förenkla och minska dubbelarbete.
- Främja användningen av öppna journalsystem (OpenEHR) som skiljer på patientdata och applikationer, där patientdata ska ägas och kontrolleras av patienterna själva och/eller demokratiskt styrda förvaltningar (för de som inte vill eller kan engagera sig i sina egna hälsodata), inte byggas in i privata företags system och applikationer.
- Stoppa införandet av nya rapporteringskrav som inte direkt bidrar till bättre vård eller patientsäkerhet.

Motivering

Den ökande administrationen inom vården är ett växande problem som slukar resurser och bidrar till stress, vårdköer och lägre kvalitet. Läkare i Sverige uppger att de i vissa fall lägger upp till 50 procent av sin arbetstid på administrativa uppgifter. Genom att återge vårdpersonalen tiden med patienterna kan vi både förbättra arbetsmiljön och tillgängligheten i vården.

D. Psykisk hälsa och gemenskap

Sammanfattning

MoD ser psykisk hälsa som en central del av folkhälsan och vill stärka samhällets förmåga att möta psykisk ohälsa genom tidiga insatser, gemenskap och ett helhetsperspektiv. Vi förespråkar alternativ till övermedicinering och vill se en öppen, vetenskaplig och etiskt varsam hantering av kontroversiella vårdområden.

Ställningstagande

Psykiskt välmående är lika viktigt som fysisk hälsa. Psykisk ohälsa kan förebyggas genom information om hälsosam livsstil och ett liv som fylls med mening. Ensamhet, stress och livsmeningskris kräver mer än medicin – det kräver närvaro, förståelse och förebyggande insatser. Vi vill bygga ett samhälle där människor känner sig sedda, behövda och fria att må bra på sina egna villkor.

Förslag:

- Främja icke-farmakologiska behandlingar som samtalsterapi, fysisk aktivitet, naturvistelser och kulturterapi.
- Verka för minskad exponering för olika faktorer i miljön som kan bidra till psykisk ohälsa.
- Skapa fler trygga, lokala mötesplatser för unga, äldre och sårbara grupper – särskilt på landsbygden.
- Garantera att barn och unga får tillgång till psykolog eller samtalsstöd inom 30 dagar vid psykisk ohälsa.
- Bygg upp stödteam för barn med psykiska besvär med låg tröskel och tidigt ingripande – i samverkan med skola och familj.
- Utbilda vårdpersonal i ett helhetsperspektiv på psykisk hälsa, inklusive existentiell och social hälsa.
- Förstärk elevhälsan och förebygg skolrelaterad stress genom ökad vuxennärvaro i skolan.
- Begränsa behandlingar som ändrar kroppen för att passa en persons upplevda kön (tidigare ofta kallat könsbyte) för personer under 25 år, och tillåt det bara efter noggrann medicinsk utredning och godkännande av oberoende experter.
- Inled en statlig utredning om eventuell avkriminalisering av medicinsk cannabis och psykedeliska substanser, med fokus på kroppslig autonomi, vetenskaplig evidens, etik, folkhälsa och missbruksprevention.

- Minska trösklarna för vuxna att få samtalsstöd vid stress, utmattning eller ångest – utan långa väntetider eller diagnoskrav.

Motivering
Samhället blir alltmer splittrat, och den psykiska ohälsan ökar – särskilt bland unga. Trots detta präglas vården ofta av korta möten och medicinering, medan bakomliggande orsaker som skadliga miljöfaktorer, ensamhet och livsstress förbises. Många människor behöver snarare tid, trygghet och förståelse i sin vardagliga omgivning. Vi vill se en psykiatri och elevhälsa som möter hela människan – inte bara symtomen. Det krävs ett helhetsperspektiv som integrerar sociala, existentiella och kroppsliga dimensioner av hälsa. Samhället behöver också ett öppet, vetenskapligt och etiskt grundat samtal om kontroversiella frågor som könsdysfori, medicinsk cannabis och psykedeliska behandlingar. MoD tror på en hälsopolitik som sätter mänsklig kontakt, gemenskap och livsmening i centrum – inte bara läkemedel. Ibland är den bästa medicinen ett lyssnande öra och ett sammanhang att höra till.

E. Barnens råd - för förebyggande trygghet och stöd till barn och unga

Sammanfattning
MoD vill införa ett statligt Barnens råd i varje kommun, som ansvarar för samordnat och kvalitetssäkrat stöd till barn och unga i behov av hjälp. Syftet är att ge barn och familjer det stöd de behöver i tid – innan problemen växer till psykisk ohälsa, utanförskap, kriminalitet eller missbruk. Rådet ska vara tillgängligt för barn själva, föräldrar och vuxna i barnets närhet, och ha mandat att leda det samlade arbetet kring barnet.

Ställningstagande
Inget barn ska falla mellan stolarna. I dagens Sverige brister det ofta i det förebyggande arbetet – ansvar är splittrat mellan olika kommunala aktörer, och insatser kommer ofta för sent. MoD anser att det krävs en ny, statlig och fristående instans som tar ledningen i det förebyggande arbetet. Barnens råd ska stå för helhet, tydlighet och kvalitet – med barnets bästa som självklart mål.

Förslag
MoD föreslår att Sverige:

- Inrättar ett statligt Barnens råd i varje kommun, fristående från lokal förvaltning.

- Bemannar rådet med barn- och familjepsykologer, pedagoger och annan expertis.
- Gör rådet till en tillgänglig ingång för barn, föräldrar, skola, fritidsverksamhet och andra vuxna.
- Ger rådet mandat att utreda barnets behov, formulera mål, delegera ansvar till relevanta aktörer och följa upp stödet.
- Säkerställer att både barnet och familjen får stöd när det behövs.
- Upprättar en nationell tillsynsmyndighet som granskar och utvecklar kvaliteten i Barnens råds arbete.

Motivering

Barn som behöver stöd möts idag ofta av långa väntetider, otydliga ansvarsgränser och otillräcklig samordning. Socialtjänsten är i många fall reaktiv, underbemannad och har begränsad tillit från familjer. Skolan saknar ofta både tid och kompetens för att ge rätt stöd. MoD vill bryta detta mönster genom att skapa en statlig garant för tidiga, samordnade och barnrättsbaserade insatser.

Barnens råd är en investering i barns framtid – men också i samhällets trygghet, gemenskap och ekonomi. Det är genom tidiga insatser vi förebygger utanförskap, minskar belastningen på socialtjänst och rättsväsende, och stärker hela samhällsväven. Alla barn förtjänar att bli sedda, hörda och hjälpta – i tid.

F. Miljö och människans hälsa

Sammanfattning

MoD vill ha en miljöpolitik som skyddar djur, natur och människor utan att offra frihet, självbestämmande eller vetenskaplig integritet. Vi förespråkar ekologisk balans, försiktighetsprincipen och nationellt självbestämmande framför alarmism, överstatlig kontroll och teknokratiska experiment.

Ställningstagande

En frisk miljö är en förutsättning för ett friskt folk. Vi vill se en miljöpolitik som bygger på ansvarstagande, transparens och respekt för naturens rytm – inte på skrämsel, censur och maktkoncentration. Miljöskydd får aldrig bli ett svepskäl för att inskränka fri- och rättigheter.

Förslag:

- Förbjud geoengineering och vädermanipulation i Sverige. Initiera ett globalt avtal för att stoppa atmosfäriska experiment.
- Tillsätt en oberoende utredning om miljöpåverkan från geoengineering, vädermodifiering och andra teknologiska ingrepp i atmosfären, i syfte att säkerställa öppenhet, transparens och försiktighetsprincip inom klimat- och miljöpolitiken.
- Sätt nationella gränsvärden för farliga ämnen som PFAS, mikroplaster och tungmetaller – oberoende av EU:s miniminivåer.
- Ta fram en nationell handlingsplan för att minska barns exponering för gifter och mikroplaster i vardagsmiljön, inklusive i leksaker, kläder och möbler.
- Säg nej till EU:s klimatstyrning och digitala kontrollsystem kopplade till klimatmål – t.ex. personliga klimatkvoter eller utsläppsransoner.
- Prioritera naturbaserade lösningar som trädplantering, våtmarker, kretsloppsodling och lokal energiproduktion framför utsläppshandel.
- Bekämpa miljögifter och miljöskadligt avfall vid källan istället för att förlita sig på kompensatoriska "gröna certifikat".

Motivering

Miljön är livets förutsättning, men dagens politik blandar ofta ihop omsorg om naturen med centralstyrning, ekonomiska särintressen och teknikfixering. Forskning visar att människors hälsa påverkas direkt av gifter, luftkvalitet och naturliga miljöer – ändå tillåts farliga ämnen cirkulera i vår vardag.

Vi vill skydda miljön utan att förlora demokratin. Det kräver att vi vågar säga nej till kortsiktiga lösningar, internationella påtryckningar och dolda agendor. Miljöpolitiken ska vila på folkets mandat, vetenskaplig noggrannhet och kärlek till allt som lever – inte på rädsla och kontroll.

G. Mat, jordbruk och självförsörjning

Sammanfattning

Ett giftfritt, närproducerat jordbruk är grunden för både folkhälsa och nationell beredskap. MoD vill stärka ekologiskt och regenerativt jordbruk, minska importberoendet och säkra bönders rätt till eget utsäde. Vi säger nej till GMO och onödig kemikalieanvändning.

Ställningstagande

Mat är mer än en handelsvara – det är en grundläggande del av hälsa, kultur och självständighet. MoD förespråkar ett jordbruk som är kretsloppsanpassat, gärna småskaligt och fritt från industriella beroendestrukturer. Vi vill att Sverige återtar kontrollen över sin livsmedelsförsörjning, gynnar lokal odling och fasar ut ohälsosamma importvaror.

Förslag:

- Stöd ekologiskt, närproducerat och regenerativt jordbruk med kretsloppstänk, gräsbetande djur och giftfria odlingar som prioritet.
- Fasa ut hälsovådliga kemikalier i jordbruk, mat och förpackningar där riskerna är osäkra eller underutredda.
- Satsa på att minska import av lågkvalitativ eller hälsoskadlig mat.
- Garantera bönders rätt att förädla eget utsäde – säg nej till patenterade frön och GMO.
- Ge bönder mer tid i jordbruket – inte byråkratin. Förenkla reglerna och slopa momsen på gårdsförsäljning för att främja lokal matproduktion och levande landsbygd.

- Sänk momsen på ekologiska livsmedel för att göra dem mer tillgängliga för alla.
- Inför tydligare märkning av livsmedels ursprung, innehåll och produktionssätt.
- Öka den nationella självförsörjningsgraden på livsmedel genom lokal matproduktion och hållbara transportkedjor.
- Förbjud fodertillskottet Bovaer och andra preparat som modifierar djurs matsmältning utan tydligt långtidsperspektiv

Motivering

Dagens jordbrukssystem gynnar storskalighet, kemikaliejättar och importberoende – på bekostnad av hälsa, natur och beredskap. Många av våra vanligaste livsmedel produceras med metoder som inte är hållbara i längden och utarmar våra jordar. Samtidigt förlorar bönder makten över sina frön, sin jord och sin framtid.

MoD vill återupprätta ett jordbruk som ger friska människor, starka lokalsamhällen och ökad resiliens i kris. Genom att värna kretsloppet, det giftfria och det självförsörjande bygger vi ett tryggare och mer robust Sverige.

H. Cirkulär ekonomi och resurseffektivitet

Sammanfattning
MoD vill ersätta slit-och-släng med cirkulära modeller. Produkter ska designas för hållbarhet, reparation och återanvändning. Vi vill fasa ut skadliga ämnen ur kretsloppet, stärka återvinningen och underlätta för secondhand och delningsekonomi.

Ställningstagande
Vår ekonomi måste bli smartare, resurssnålare och mer långsiktigt hållbar. Cirkulär ekonomi handlar om att minska avfall och se till att material och produkter återanvänds så mycket som möjligt. MoD vill fasa ut engångsmodeller, öka livslängden på produkter och bygga ett samhälle där vi delar, reparerar och återvinner – inte slösar.

Förslag:

- Gör Sverige till ett föregångsland för cirkulär design och resurseffektiv produktion.

- Uppmuntra produktion och konsumtion av varor som är hållbara, enkla att reparera och möjliga att återvinna, genom ekonomiska fördelar och tydlig märkning.
- Främja cirkulära affärsmodeller där fler hyr, leasar eller delar produkter.
- Öka mängden återvunnet material i nyproduktion och förbättra system för sortering och insamling.
  Fasa ut särskilt miljöskadliga ämnen ur produktion och konsumtion – med fokus på plast, PFAS och tungmetaller.
- Förbättra märkning och konsumentinformation för att göra hållbara val enklare.
- Skapa incitament för secondhandhandel, lokal reparation och återbruk.
- Ge kommuner och regioner stöd att utveckla lokala cirkulära kretsloppslösningar.

Motivering
Dagens ekonomi bygger på ständig tillväxt och överkonsumtion – vilket varken miljön eller våra resurser klarar. En cirkulär ekonomi minskar inte bara vår miljöpåverkan, den stärker också självförsörjningen och minskar sårbarheten vid eventuella kriser.

För MoD handlar cirkulär ekonomi om mer än återvinning – det är en filosofi om respekt för resurser, hantverk och framtida generationer.

I. Djurskydd och respekt för liv

Sammanfattning
Djur är kännande varelser och ska behandlas med värdighet. MoD vill förbjuda burhållning och pälsdjursfarmning, förbättra slaktmetoder och göra djursjukvård mer tillgänglig. Djurvälfärd är en spegel av samhällets moral.

Ställningstagande
MoD anser att ett civiliserat samhälle visar respekt för allt levande. Djur är inte varor – de har egna behov, känslor och rätt till god behandling. Vi vill att djurhållning i Sverige ska präglas av empati, etik och respekt – inte av kortsiktiga vinstintressen.

Förslag

- Förbjud burhållning av höns och andra djur i industriell produktion.

- Försvara betesrätten. Betesrätten är en del av vårt levande kulturarv och avgörande för småskalig djurhållning och biologisk mångfald. Vi vill stärka skyddet för betesmarker och värna djurägares rätt att nyttja dem.
- Skydda bina – rädda livet. Gör en nationell kartläggning av bisamhällenas status i Sverige och identifiera hoten mot deras överlevnad. Baserat på resultaten ska åtgärder vidtas för att stödja pollinatörernas livsmiljöer – utan bin kollapsar våra ekosystem och livsmedelsförsörjning.
- Avveckla pälsdjursfarmning i Sverige.
- Utveckla och främja mer humana slaktmetoder, särskilt för grisar och fiskar.
- Inför krav på effektiv bedövning före slakt, med oberoende kontroll.
- Ta bort moms på djursjukvård för att öka tillgängligheten för alla djurägare.
- Stärk djurskyddslagen med tydliga krav på naturlig miljö, rörelsefrihet och socialt umgänge för djur i lantbruk och djurhållning.
- Förbjud import av produkter som tillkommit genom djurplågeri.

Motivering

Dagens industriella djurhållning kompromissar ofta med djurens välfärd för att maximera produktion. Det speglar en obalanserad syn på natur och liv. Genom att respektera djur stärker vi också vår egen mänsklighet och skapar ett samhälle där omsorg, medkänsla och etik får ta plats.

J. En vård och omsorg för hela livet

1. Äldreomsorg

Sammanfattning

MoD vill stärka äldreomsorgen genom bättre arbetsvillkor för personalen, kontinuitet i omsorgen och ökat inflytande för de äldre själva. Digital teknik ska vara ett valfritt stöd, inte ett krav. En oberoende granskning av pandemins hantering krävs för att säkra framtidens värdighet i vården.

Ställningstagande

Äldre har byggt det Sverige vi lever i. De förtjänar en värdig ålderdom med trygghet, livskvalitet, respekt och valfrihet. Äldreomsorgen ska präglas av mänsklig närvaro, kontinuitet och personlig kontakt – inte styras av stress, nedskärningar och tekniklösningar på bekostnad av värme och omsorg.

Förslag

- Ge äldre rätt att välja mellan att bo kvar hemma med stöd eller flytta till tryggt, anpassat boende i varje kommun.
- Säkra kontinuitet i omsorgen genom fast personal och god arbetsmiljö t ex genom schemaläggning som anpassas till både personalens och de äldres behov.
- Säkerställ ett maxantal personal per boende så att personalen lär känna de äldre och de äldre kan känna igen och bli trygga med sin personal.
- Svensktalande personal så att de ofta sjukdomsbelastade äldre kan få förståelse för och få sina basala och medicinska behov tillgodosedda.
- Anställ fler omsorgsarbetare och höj lönerna för att behålla och värdera kompetens.
- Våra äldre behöver utbildad personal, minst undersköterskeutbildning, samt att fortbildning inom geriatrik och demensomsorg ska erbjudas personalen.
- Sjuksköterskor och läkare (företrädesvis geriatriker) ska vara knutna till äldreomsorgen och genomföra personliga besök hos de äldre på kontinuerlig basis. Kontinuerliga läkemedelsgenomgångar ska prioriteras för att våra äldre inte ska bli övermedicinerade.
- Det ska finnas tillgång till enkla kurativa åtgärder som syrgas och näringsdropp på äldreboenden.

- Prioritera ekologisk och näringsrik mat, fysisk aktivitet och sociala aktiviteter i äldreomsorgen.
- Stoppa digitaliseringstvånget – teknik ska vara ett frivilligt hjälpmedel, inte ett villkor.
- Erbjud teknik som till exempel VR (virtual reality), en teknik där användaren med hjälp av ett headset upplever en datorgenererad miljö som känns verklig, som ett stimulerande komplement – inte som en ersättning för mänsklig kontakt.
- Tillsätt en oberoende utredning av användningen av palliativ vård under pandemin för att klargöra ansvar och förebygga framtida missbruk av beslut om palliativ medicinering.

Motivering
Sveriges äldreomsorg har länge dragits med bristande resurser, hög personalomsättning och ett system där effektivisering gått före medmänsklighet. Pandemin blottade dessa brister smärtsamt tydligt. MoD vill bygga en äldreomsorg där de äldre inte ses som kostnader, utan som medborgare med rätt till ett värdigt liv – och där omsorgsyrket ges den status det förtjänar.

2. Mödravård

Sammanfattning
Kvinnor ska kunna föda på sina villkor, med rätt till assisterad hemförlossning vid lågriskfödslar, kontinuitet och välgrundad information. MoD stöder flexibilitet, informerat samtycke och mänskliga rättigheter i mödravården.

Ställningstagande
Varje kvinna ska ha rätt till en trygg, informerad och individuellt anpassad mödravård. Förlossningen är en av livets mest betydelsefulla händelser och ska präglas av valfrihet, respekt och tillit – inte stress och rutinlösningar.

Förslag

- Erbjud valfrihet mellan hemförlossning, barnmorska-ledd vård och sjukhusförlossning – i hela landet.
- Satsa på fler barnmorskor och utbildning i holistisk mödravård.
- Garantera kontinuitet i mödravården, där samma barnmorska kan följa kvinnan genom hela graviditeten.

- Stärk förlossningsklinikers självbestämmande och bemanning. Informera kvinnor tydligt om deras rättigheter, valmöjligheter och olika vårdalternativ.
- Alla nyförlösta ska erbjudas kompetent amningsstöd för att få en god amningsstart.
- Förslag: Ökat stöd till föräldrar som förlorar ett barn i samband med förlossning. Föräldrar som förlorar ett barn vid eller strax efter förlossningen drabbas av en djup livskris. Vi föreslår att antalet föräldradagar utökas i dessa fall, så att föräldrar ges tid för sorg, återhämtning och att bearbeta sin förlust. Samtidigt behöver vården säkerställa ett empatiskt, professionellt och individanpassat bemötande med tillgång till psykologiskt stöd.
- Använd interventioner restriktivt vid förlossning - och bara när de behövs för att förbättra hälsan för mor och barn.
- Mor och barn ska i största möjliga mån få genomgå förlossning i en varm, lugn och ombonad atmosfär med så få störande ljud, och ljusintryck som möjligt.
- Vi försvarar rätten till abort men vill främja en respektfull hållning till livet. Vi står bakom kvinnans rätt till laglig abort, men anser att abort inte ska användas som ett preventivmedel. Vi vill främja ökad respekt för det ofödda livet och förespråkar tydliga etiska riktlinjer för sena aborter, där både kvinnans rättigheter och fostrets intressen vägs in.

Motivering
Förlossningsvården är idag pressad, med brist på personal och otrygga vårdmiljöer. Många kvinnor känner sig inte hörda eller sedda. En flexibel, trygg och informerad mödravård ökar både välmåendet och säkerheten – för såväl mamma som barn. MoD vill ge kvinnor tillbaka rätten att bestämma över sin egen förlossningsupplevelse.

3. Barnens rätt

Sammanfattning
Barn ska skyddas från för tidig sexualisering, digitala övergrepp och skräckinjagande klimat- eller krigsinformation. Skolan ska respektera barns utvecklingstakt och behov av trygghet.

Ställningstagande
Alla barn har rätt till en trygg barndom där de får utvecklas i sin egen takt, skyddas från övergrepp och påverkan som de ännu inte är mogna att hantera. Samhället ska stå på barnens sida – inte pressa in dem i vuxenvärldens oro, sexualitet eller ideologier i för tidig ålder.

Förslag

- Säkerställ att sexualundervisningen är åldersanpassad och vilar på vetenskaplig, etisk och pedagogisk grund.
- Skärp lagen så att även kontakt med barn i sexuellt syfte kriminaliseras, även om inget fysiskt övergrepp sker.
- Stärk barnens skydd mot sexuella förövare och incest genom höjda straffsatser och förbättrad rättsprocess.
- Ge polisen ökade resurser att bekämpa övergrepp på barn, särskilt i digitala miljöer.
- Skydda barn från överdriven klimatalarmism och grafiska krigsskildringar i skolan och medier.
- Barn har i grunden rätt att växa upp med sina föräldrar. Vi utgår från att barn i de allra flesta fall mår bäst av att växa upp med sina biologiska föräldrar. Beslut om omhändertagande ska bygga på barnets bästa i varje enskilt fall – inte på ideologiska eller socioekonomiska grunder.

  Motivering
  Barn ska få vara barn. De ska inte bära hela världens problem på sina axlar eller utsättas för vuxenvärldens trauman innan de är mogna. Digitala hot

växer samtidigt som skyddet släpar efter. MoD vill att svensk lagstiftning uppdateras för att värna barnens integritet, trygghet och rätt till en barndom fri från exploatering och oro.

Motivering

Barn ska få vara barn. De ska inte bära hela världens problem på sina axlar eller utsättas för vuxenvärldens trauman innan de är mogna. Digitala hot växer samtidigt som skyddet släpar efter. MoD vill att svensk lagstiftning uppdateras för att värna barnens integritet, trygghet och rätt till en barndom fri från exploatering och oro.

K. En vård och omsorg för hela livet

Sammanfattning

Ett hållbart samhälle byggs underifrån – genom trygga familjer, levande landsbygd och mänskligt utformade städer. MoD vill ge familjer stöd och frihet, stoppa avfolkningen på landsbygden och återuppväcka småstadens centrum. Samhällsplaneringen ska främja gemenskap, trygghet och långsiktig resiliens – inte centralisering, betong eller kommersialism.

Ställningstagande

Ett starkt och levande samhälle byggs från grunden – genom trygga familjer, en livskraftig landsbygd och mänskligt utformade boendemiljöer. MoD vill ge människor möjlighet att leva nära varandra, nära naturen och nära sina rötter. Familjer ska ha stöd att växa, landsbygden ska blomstra och städer ska planeras för gemenskap, inte för betong och konsumtion.

Motivering

Under de senaste decennierna har centralisering, avfolkning och alienerande stadsplanering brutit ned mycket av det som skapar ett levande lokalsamhälle, gemenskap, välmående och trygghet. Samtidigt har familjer mött ökade ekonomiska och sociala påfrestningar. MoD vill vända denna utveckling. Genom att stötta barnfamiljer, återuppliva den svenska landsbygden och återge lokal arkitektur och stadsutveckling sin mänskliga skala, bygger vi ett samhälle som håller – i generationer.

1. Familjepolitik

Sammanfattning

Familjer ska ha förutsättningar att växa och må bra. MoD vill göra det lättare att skaffa barn genom ekonomiskt stöd, mer föräldrafrihet och nära barnomsorg. Föräldrar ska själva få bestämma hur de delar sin föräldraledighet.

Förslag

- Ge ekonomiskt stöd till familjer med flera barn, till exempel genom skattelättnader eller familjebidrag.
- Satsa på tillgänglig och kvalitativ barnomsorg nära hemmet.
- Låt föräldrar själva fördela föräldraledigheten, utan statlig kvotering.
- Stärk barns rätt till båda föräldrarna genom rättvisa vårdnadsregler med barnets bästa i fokus.

2. Levande landsbygd

Sammanfattning

Landsbygden ska vara ett attraktivt och livskraftigt alternativ till storstäderna. Vi vill ha god service, väl fungerande infrastruktur, lokal matproduktion och bredband – i hela landet.

Förslag

- Inför en **infrastrukturgaranti** för landsbygden – tillgång till bredband, skola, vård och kollektivtrafik.
- Skapa fördelar för småföretagande och lokal matproduktion på landsbygden.
- Ge stöd till föreningsliv, mötesplatser och kulturliv på landsbygden.
- Erbjud skattelättnader eller boendestöd för unga och barnfamiljer som väljer att bosätta sig utanför storstäderna.
- Etablera lokaler för kontorskollektiv i mindre städer och på landsbygden för att förenkla distansarbete och minska bostadsefterfrågan i storstäderna.

3. Arkitektur och stadsplanering

Sammanfattning

Vi blir vad vi äter, och som vi bor! Städer och orter ska byggas för människor i en mänsklig skala – inte bara för handel, profitmaximering och trafik. MoD vill återuppväcka livlösa stadskärnor, främja varierad och levande arkitektur med naturliga material samt bygga för social, och miljömässig hållbarhet.

Förslag

- Stärk svenskt byggnadskulturarv och gör det enklare att bygga i traditionell stil.
- Stimulera byggande med naturliga material, så som trä, lera, hampa och halm.
- Skapa incitament för reducerat plastbruk i nybyggnationer, renovering och landskapsarkitektur.
- Minska regelkrånglet för återbruk av byggnadselement
- Bygg lagerhallar distribuerade över hela landet för insamling, katalogisering och förmedlande av återbrukbara byggnadselement.
- Främja byggeri med naturlig ventilation
- Bygg fler **generationsboenden** och **kollektivlägenheter/hus** för vänner, familjer och äldre – för att motverka ensamhet, bygga broar mellan generationer och underlätta livspusslet.
- Begränsa etablering av externhandel utanför småstäder för att stoppa centrumsdöden.
- Ge stöd till butiker och verksamheter som vill etablera sig i stadskärnor.
- Skapa bättre förutsättningar för arkitekter att få följa sina projekt från ritbordet till bygghandlingsfasen. Utbyte av arkitekt mellan olika projektfaser är ofta negativt för slutresultatet.

Motivering

Arkitektur och stadsplanering påverkar våra liv dygnet runt – hur vi mår, rör oss, umgås och upplever vår omgivning. Under lång tid har funktionalism, kortsiktiga ekonomiska mål och storskalig standardisering dominerat byggandet, vilket lett till monotona bostadsområden, övergivna stadskärnor och en brist på identitet och mänsklig skala i det offentliga rummet. MoD vill bryta denna trend genom att åter sätta människan, platsen och livet i centrum för hur vi bygger våra samhällen. Vi ser

arkitekturen som en kulturbärare och stadsplaneringen som en nyckel till social hållbarhet, trygghet och ekologisk balans. En mångfald av byggstilar, material och boendeformer behövs för att möta olika människors behov och för att skapa levande och långsiktigt hållbara miljöer.

L. Strålskydd och försiktighetsprincip

Sammanfattning

MoD vill att Sverige tar ett ledarskap i att reglera elektromagnetisk strålning för människa och miljö på ett ansvarsfullt sätt. Vi föreslår att försiktighetsprincipen tillämpas vid ny utbyggnad av trådlös teknik, inklusive 5G och kommande tekniker, i väntan på mer oberoende forskning om långtidseffekter. Vi vill också möjliggöra strålningsreducerade miljöer för personer med stor känslighet, stärka informationen till allmänheten och främja säkrare alternativ som kabelanslutningar i känsliga miljöer.

Ställningstagande

MoD anser att det är rimligt att elektromagnetisk strålning – i likhet med andra miljöfaktorer – omfattas av försiktighetsprincipen när vetenskaplig osäkerhet råder om möjliga hälsorisker. Alla har rätt till en trygg och hälsosam livsmiljö, och ingen ska mot sin vilja exponeras för onödiga risker – särskilt inte barn, äldre och personer med uttalad känslighet.

Förslag

- Försiktighetsprincipen behöver tillämpas vid utbyggnad av ny trådlös teknik, inklusive 5G, tills tillräckligt med långsiktig, oberoende forskning kan säkerställa att den är ofarlig för människa och miljö.
- Skapa förutsättningar för tillgång till strålningsreducerade zoner för personer med uttalad känslighet för trådlös teknik (samma som sista punkten).
- Inför krav på regelbunden mätning och öppen redovisning av strålningsnivåer i skolor, vårdinrättningar och offentliga byggnader.
- Prioritera kabelburen teknik i miljöer där barn, äldre och vårdtagare vistas.
- Säkerställ att information om elektromagnetisk strålning är saklig, lättillgänglig och vetenskapligt grundad.
- Verka för sänkta gränsvärden, i samråd med oberoende och bred expertis, för starkare skydd mot skadlig hälso- och miljöpåverkan. Skydd behövs även mot skadlig påverkan av längre tids exponering, exempelvis cancer, och inte endast omedelbara uppvärmningseffekter.

- Säkerställ rätten att tacka nej till trådlösa eller smarta elmätare i hemmet, och erbjuda alternativ utan trådlös överföring för dem som önskar det.
- Skapa förutsättningar för så kallade ”vita zoner” – områden med mycket låg eller ingen strålning från trådlös teknik – dit personer med uttalad känslighet kan söka sig för återhämtning och trygg vistelse. Dessa zoner kan inrättas exempelvis i glesbygd, på särskilda vårdhem eller som tillfälliga vistelsemiljöer i samråd med berörda grupper.

Motivering

Samhället har ett ansvar att väga teknologisk utveckling mot människors hälsa och trygghet samt miljön som helhet. Majoriteten av forskning inom området pekar på möjliga negativa effekter på både människa och djurliv – särskilt vid långvarig exponering. De referensvärden vi har i Sverige skyddar mot akuta biologiska effekter men inte mot den lågintensiva dygnetrunt-exponering vi alla utsätts för idag. Den konstgjorda radiofrekventa strålningen från trådlös kommunikation har en intensitet som är tiotusentals till miljarder gånger högre än den med naturligt ursprung. Därför vill vi att Sverige tar initiativ till en bredare vetenskaplig översyn.

M. Pandemihantering och rätten till upprättelse

Sammanfattning: MoD kräver en oberoende granskning av pandemihanteringen, upprättelse för drabbade och tydliga gränser för framtida krishantering. Inga medborgare ska behöva offra sina grundläggande rättigheter för kortsiktiga krisåtgärder.

Ställningstagande

Staten har ett ansvar att erkänna och gottgöra de människor som drabbats av allvarliga biverkningar, övergrepp eller försummelse under den av WHO utlysta pandemin och på grund av pandemihanteringen. Vår grundlag och mänskliga rättigheter får aldrig sättas ur spel – inte ens i kris.

Förslag

- Erkänn allvarliga vaccinbiverkningar officiellt och ge rätt till ekonomisk ersättning, rehabilitering och psykosocialt stöd.
- Tillsätt en oberoende och transparent granskning av Sveriges pandemihantering.

- Granska beslut som lett till inskränkningar av grundläggande fri- och rättigheter, inklusive nedstängningar, vaccinpass och inskränkt yttrandefrihet.
- Inför rättsliga mekanismer för att hålla beslutsfattare ansvariga för lagbrott eller övertramp mot grundlagen.
- Ge drabbade möjlighet att berätta sin historia offentligt som en del av en nationell försoningsprocess.

Motivering

Tusentals människor har lidit fysiskt, psykiskt och socialt till följd av beslut som togs under pandemin. Många upplever sig överkörda, tystade eller nonchalerade av myndigheter. Att erkänna dessa erfarenheter är avgörande för att återskapa tillit. En demokrati får inte offra rättssäkerhet eller mänsklig värdighet i krisens namn. MoD vill dra lärdomar och säkerställa att framtida krishantering sker med respekt för individens rättigheter.

6. Folkets ekonomi - För en fri, rättvis och hållbar framtid

Ekonomin ska tjäna människan – inte tvärtom. MoD vill bygga en fri, rättvis och lokal ekonomi där arbete, småföretagande och självförsörjning får blomstra. Vi säger nej till spekulation, centralisering och maktkoncentration – och ja till rättvisa skatter, kontanter och lokal demokratisk kontroll över pengarna. Ekonomisk trygghet och frihet ska vara en rättighet för alla – inte ett privilegium för några få.

Ekonomin ska tjäna människan – inte tvärtom.
MoD vill bygga ett nytt ekonomiskt system som stärker människors frihet, trygghet och skaparkraft. Ett verkligt demokratiskt samhälle kräver en ekonomi som gynnar hela folket – inte bara storföretag, banker och spekulativa intressen. I dag centraliseras makten över pengar och resurser. Skuldbaserad penningpolitik, spekulationsekonomi och orättvisa skatter ökar klyftorna mellan stad och land, mellan vanligt folk och ekonomiska makteliter. Många arbetar hårt men får ändå svårt att få vardagen att gå ihop – samtidigt som fåtalet samlar enorma vinster.

MoD förespråkar en folkinriktad ekonomi präglad av:

- decentralisering och självförsörjning,
- transparens och ansvar,
- rättvisa spelregler och fördelning,
- och respekt för både ägande och gemenskap.

Vi vill bygga en framtid där ekonomisk frihet och trygghet är en rättighet för alla – inte ett privilegium för några få.

A. Rättvis fördelning - Frihet genom grundtrygghet

Sammanfattning

MoD vill bygga ett tryggt ekonomiskt grundgolv som gör att människor kan leva, skapa och bidra – utan rädsla. Vi vill ersätta dagens splittrade trygghetssystem med

en enklare, modern modell som garanterar tillgång till det mest grundläggande: mat, bostad och social trygghet. Samtidigt vill vi uppmuntra initiativ, arbete och samhällsengagemang.

Ställningstagande

Ekonomin ska tjäna hela folket – inte bara de redan resursstarka. Skattesystemet ska premiera arbete, företagande och långsiktigt boende, men samtidigt finansiera gemensam välfärd genom rättvis beskattning av konsumtion och spekulation.

MoD vill införa ett **modernt grundtrygghetssystem** som förenklar och till viss del ersätter dagens bidrag, med syftet att ge varje vuxen en stabil ekonomisk bas – oavsett livssituation. Det handlar inte om passiv försörjning, utan om att skapa **frihet från existentiell stress** så att fler vågar utvecklas, ta ansvar och bidra.

- **Stärk civilsamhället genom skatteavdrag för gåvor till ideella ändamål.** Den som engagerar sig i humanitära, sociala, politiska eller kulturella organisationer ska belönas – inte bromsas – av systemet.
- **Vi vill se en rättvis skatteväxling där spekulation och överflöd beskattas högre** – till exempel genom skatt på lyxkonsumtion och valutahandel för spekulation (så kallade valutatransaktioner) – medan skatten på arbete och nödvändiga varor minskar. Det är ett steg mot ett mer hållbart och jämlikt samhälle.
- **Säkra en värdig ålderdom – inte pensionärsfattigdom.** Ingen ska behöva leva på existensminimum efter ett långt arbetsliv eller ett liv präglat av omsorg, sjukdom eller låga inkomster. Inför en minimipension på 15 000 kronor efter skatt och stärk stödet till äldre med liten pension eller långvarig sjukdom. Det är en investering i respekt och trygghet för dem som byggt vårt samhälle.
- **Utvärdera ett modernt grundtrygghetssystem som kan ge varje vuxen medborgare en stabil ekonomisk grund – oavsett livssituation.** Målet är att undersöka om ett sådant system kan förenkla och delvis ersätta dagens komplexa bidragssystem, utan att försvaga drivkrafterna till arbete. Grundtrygghet handlar inte om passivitet – utan om att skapa frihet från existentiell stress och tillräcklig trygghet för att fler ska våga ta ansvar, utvecklas och bidra.
- **Höjda ersättningsnivåer i a-kassa och sjukförsäkring – för ett tryggare Sverige**
  Sverige har under de senaste decennierna halkat efter våra nordiska

grannländer när det gäller trygghetssystemens omfattning och generositet. A-kassan och sjukförsäkringen, som en gång var pelare i det svenska folkhemmet, har successivt försvagats. Resultatet är ökad otrygghet och ekonomisk utsatthet för sjuka och arbetslösa.

    - Vi föreslår därför att ersättningsnivåerna i a-kassan och sjukförsäkringen höjs, så att de återigen motsvarar en rimlig andel av inkomsten. Ingen ska tvingas sälja sitt hem eller leva på existensminimum för att man blivit sjuk eller förlorat jobbet.
    - Ett starkt trygghetssystem är inte bara rättvist – det stärker också hela samhället genom att skapa ekonomisk stabilitet, ökad rörlighet på arbetsmarknaden och minskade klyftor.
- **Stoppa välfärdsfusket – utan att misstänkliggöra de utsatta.** Välfärdens trovärdighet bygger på både generositet och ansvar. Genom smart digital insyn, bättre samverkan mellan myndigheter och stärkta kontakter med individen kan vi förebygga överutnyttjande – utan att skapa ett samhälle präglat av misstänksamhet.

Motivering

I dagens Sverige växer de ekonomiska klyftorna. En liten del av befolkningen äger en allt större andel av tillgångarna, medan många kämpar för att få vardagen att gå ihop. Viss ojämlikhet är naturlig, men dagens extrema förmögenhetsskillnader speglar ofta strukturella orättvisor och privilegier snarare än rättvisa spelregler.

Trygghetssystemen har samtidigt urholkats. Många får inte tillräckligt stöd vid sjukdom, arbetslöshet eller pension, trots att de har arbetat och bidragit hela livet. Detta skapar inte bara otrygghet – det undergräver också människors möjligheter att ta ansvar, bidra och växa.

För att bygga ett starkare och friare samhälle krävs en ny ekonomisk grund: där alla har tillgång till det mest nödvändiga, där arbete och initiativ uppmuntras, och där trygghet inte är ett privilegium – utan en rättighet.

B. Rättvisa skatter för frihet och välfärd

Sammanfattning

Skattesystemet ska vara rättvist, enkelt och motiverande. MoD vill minska beskattningen av arbete och vardagsliv – och i stället beskatta det ekonomiska toppskiktet, multinationella företag, fondförvaltare och spekulation (se förslag om spekulationsskatt).

Ställningstagande

MoD vill ersätta dagens högskattesamhälle med en modern ekonomi där tillväxt, egenmakt och välfärd går hand i hand. Sveriges välfärd bygger till stor del på människors initiativkraft och vilja att skapa – därför vill vi förbättra villkoren för företagande i alla former, från små enmansföretag till större entreprenörskap.

Vi vill reformera skattesystemet så att det lönar sig att arbeta, skapa och ta långsiktigt ansvar. Arbete och självförsörjning ska alltid vara mer fördelaktigt än spekulation. Samtidigt behöver skatterna vara begripliga och rättvisa – enkla att förstå, lätta att följa, och utformade så att vanliga människor inte fastnar i snåriga regler eller byråkratiska fällor.

Genom ett skattesystem som uppmuntrar produktivitet och ansvarstagande kan vi bygga ett samhälle där både individ och gemenskap växer.

Förslag:

- **Fasa ut inkomstskatten för inkomster under 1 000 000 kr** för att göra det mer lönsamt att arbeta och enklare att ta sig ur ekonomisk utsatthet.
- **Avskaffa skatten på elnätsavgifter och sänk energiskatten** – el och värme är grundläggande behov, inte lyxvaror.
- **Justera reavinstskatten på bostäder** för inflation och gör bostäder skattefria efter långvarigt ägande, t.ex. efter 15 år.
- **Inför skatteavdrag för gåvor till ideella föreningar** som verkar för socialt, humanitärt eller kulturellt allmänintresse.
- **Förenkla skattesystemet för mikroföretag och föreningar** genom schablonbeskattning och minskad rapporteringsbörda och regelkrångel.

Motivering

Idag beskattas arbete, bostäder och energi hårt – medan finansiell spekulation och kortsiktig vinst ofta går skattefritt. Det skapar en snedvridning där den produktiva delen av ekonomin bär en oproportionerlig börda.

Vi vill vända på detta. Genom att skifta skattebasen från arbete till konsumtion och spekulation stärker vi incitamenten för arbete, företagsamhet och hållbarhet – samtidigt som vi finansierar den välfärd som är allas rättighet.

MoD tror på ett samhälle där den som bidrar får behålla mer – men där även den med stora resurser är med och tar ansvar. Ett rättvist och modernt skattesystem stärker både individens frihet och det gemensamma sammanhanget.

C. Begränsa skadlig spekulation - utred införandet av spekulationsskatt

Ställningstagande

Kapitalmarknaden bör främja långsiktig innovation, företagande och samhällsutveckling – inte domineras av kortsiktig vinstjakt som riskerar finansiell instabilitet. Under de senaste decennierna har finansmarknadens volymer ökat kraftigt, medan den reala ekonomin inte hängt med. Kortvarig handel, algoritmstyrd spekulation och komplexa finansiella instrument skapar vinster för ett fåtal, men kan samtidigt generera obalanser och kriser som drabbar hela samhället.

Förslag: Tillsätt en utredning om spekulationsskatt

MoD vill att Sverige utreder införandet av en låg transaktionsskatt på finansiella spekulationsaffärer. Syftet är att noggrant analysera effekterna på:

- finansiell stabilitet
- marknadslikviditet
- skatteintäkter
- småsparares och pensionsfonders villkor
- möjligheter till internationell samordning

Utredningen bör särskilt granska beskattning av:

- högfrekvent handel med aktier
- valutatransaktioner med spekulativ karaktär
- derivat utan koppling till realekonomisk verksamhet

Samtidigt bör den slå vakt om:

- långsiktigt pensionssparande
- investeringar i bostäder, företag och hållbar infrastruktur
- småsparande under ett visst tröskelvärde

Syfte med utredningen

- Identifiera om och hur en spekulationsskatt kan minska riskerna för finansiell instabilitet

- Undersöka potentiella intäkter till välfärd, utbildning och klimatinvesteringar
- Bedöma möjliga negativa sidoeffekter, såsom kapitalflykt eller minskad marknadslikviditet
- Skapa underlag för en evidensbaserad politik i samklang med EU och globala initiativ

- En låg **transaktionsskatt på 0,1–1 %** införs på vissa former av finansiella spekulationsaffärer:
  - högfrekvent aktiehandel
  - valutatransaktioner
  - derivat och andra snabba positioner utan koppling till faktisk produktion
- Skatten ska inte gälla:
  - långsiktigt pensionssparande
  - realinvesteringar i bostäder, företag eller hållbar infrastruktur
  - småsparande upp till ett visst tröskelvärde

Bakgrund

Flera EU-länder har redan infört former av finansiell transaktionsskatt, och Internationella valutafonden (IMF) har pekat på sådana skatter som ett legitimt verktyg för att motverka finansiell överhettning. Genom att utreda frågan tar Sverige ett steg mot en mer balanserad och rättvis finansmarknad.

D. En rättvis omfördelning - skatt för solidaritet och jämlikhet

Sammanfattning

Vi vill se ett Sverige där välståndet delas rättvist – inte samlas hos ett fåtal. Därför föreslår vi en solidaritetsskatt: ett skattesystem som tar från de rikaste och stärker välfärden för alla. Genom att återinföra en progressiv förmögenhetsskatt, förstärka kapitalbeskattningen och höja skatten för höginkomsttagare kan vi finansiera en trygg grund för alla som lever i Sverige.

Ställningstagande

MoD står för en ekonomi som tjänar hela folket – inte bara de redan förmögna. Vi tror på ett skattesystem som bygger på rättvisa, solidaritet och samhällsansvar. När ett fåtal samlar enorma rikedomar samtidigt som barn växer upp i fattigdom, har något gått snett. Vi vill omfördela resurser från de rikaste till de som behöver dem mest – för att bygga ett samhälle där alla ges en verklig chans till trygghet, delaktighet och utveckling. Vi anser att välfärden ska vara fri från vinstintresse och att skattepengar ska återinvesteras i samhällsnytta.

Förslag på åtgärder

1. Återinför en modern och rättvis förmögenhetsskatt

- Progressiv beskattning av privat nettoförmögenhet över 10 miljoner kr.
- Undantag för primärbostad (upp till 5 milj kr), småföretag och jordbruk.
- Skattesatser:
    - 0,5 % mellan 10–50 milj kr
    - 1,0 % mellan 50–100 milj kr
    - 1,5 % över 100 milj kr
- Utformas för att motverka skatteflykt, i linje med internationella modeller.

Detta motsvarar internationellt beprövade modeller, t.ex. i Norge och Schweiz.

2. Inför en tillfällig miljonärsskatt på kapitalinkomster

- Femårig extra beskattning av kapitalinkomster över 1 miljon kr/år.
- Intäkterna öronmärks till bekämpning av barnfattigdom, hemlöshet och segregation.

3.Öka progressiviteten i inkomstbeskattningen

- Höjd statlig inkomstskatt för de med högst inkomster.
- Minskad beskattning på låga arbetsinkomster genom sänkta arbetsgivaravgifter i låglönesektorer.

4.Beskatta kapital likvärdigt med arbete

- Utjämna beskattningen av kapital- och arbetsinkomster.
- Bekämpa skatteplanering och inför automatiskt informationsutbyte med skatteparadis.

5. Investera i jämlikhet och trygghet

- Höj garantipension och försörjningsstöd.

- Stärk barnbidraget för låginkomstfamiljer.
- Subventionera tandvård, kollektivtrafik och kultur.
- Satsa på regional utveckling och gröna jobb, särskilt i områden med hög arbetslöshet.

6. Välfärd utan vinstintresse

- Stoppa vinstuttag i skattefinansierad välfärd.
- Resurserna ska återinvesteras i vård, skola, omsorg.

7. Demokratisk kontroll och transparens

- Inför ett jämlikhetsindex som mäter skattesystemets effekter.
- Civilsamhället ska ges inflytande över hur solidaritetsskatten används.

Motivering

Sverige är ett av världens rikaste länder – men resurserna är ojämnt fördelade. De senaste decennierna har ojämlikheten ökat snabbt. För att återställa balansen krävs modiga reformer som fördelar makt och resurser. Välfärd är inte en kostnad – det är en investering i sammanhållning, trygghet och frihet för alla.

Vi säger nej till ett samhälle där några få blir miljardärer medan andra kämpar med hyran. Vi säger ja till ett rättvist, solidariskt samhälle där resurser fördelas efter förmåga – och trygghet ges efter behov.

E. Stoppa skattefusk och skatteflykt

Sammanfattning

Skattefusk och skatteflykt undergräver tilliten till vårt gemensamma samhällskontrakt. När de mest resursstarka smiter undan sitt ansvar, förlorar staten varje år tiotals miljarder kronor – pengar som kunde ha gått till sjukvård, skola och äldreomsorg. Vi vill införa kraftfulla åtgärder för att säkerställa att alla bidrar rättvist till välfärden.

Ställningstagande

Ekonomin ska tjäna hela folket – inte bara de redan resursstarka. Skattesystemet ska premiera arbete, företagande och långsiktigt boende, men samtidigt finansiera

gemensam välfärd genom rättvis beskattning av konsumtion, övervinster och spekulation. MoD föreslår också ett nytt grundtrygghetssystem som ersätter vissa bidrag och skapar en stabil bas för alla medborgare, särskilt de mest utsatta.

Förslag på åtgärder

- **Stärk Skatteverkets resurser**: Öka anslagen för att möjliggöra fler och mer avancerade granskningar av komplexa skatteupplägg och internationella transaktioner.
- **Inför automatiskt informationsutbyte**: Samarbeta med fler länder för att få tillgång till uppgifter om svenska medborgares tillgångar utomlands.
- **Skärp lagstiftningen mot skatteflykt**: Inför tydligare regler för internprissättning och bekämpa aggressiv skatteplanering.
- **Beskatta vinster där de skapas**: Säkerställ att företag betalar skatt i det land där de faktiskt bedriver sin verksamhet.
- **Öka transparensen**: Kräv att stora företag redovisar sina skattebetalningar land för land för att motverka skatteflykt.

Motivering

Enligt Skatteverket förlorar Sverige årligen omkring 46 miljarder kronor på internationellt relaterade skattefel, såsom vinstförflyttning och skatteflykt till lågskatteländer. Det motsvarar årslönen för över 100 000 undersköterskor . Forskning visar att de allra rikaste svenskarna undanhåller mest skatt, med uppskattningsvis 40 miljarder kronor i förlorade skatteintäkter varje år.

Det är inte rimligt att de med störst ekonomiska resurser bidrar minst. För att upprätthålla ett rättvist samhälle där alla drar sitt strå till stacken, måste vi täppa till kryphålen och säkerställa att skattesystemet fungerar för alla.

F. Stoppa skatteslöseriet och effektivisera offentlig sektor

Sammanfattning

Svenska folket betalar bland världens högsta skatter – men får allt mindre tillbaka i form av vård, skola, omsorg och trygg infrastruktur. MoD vill stoppa skatteslöseriet och återställa förtroendet för det offentliga genom att minska byråkratin, avveckla ineffektiva myndigheter, skära i överbetalda chefslöner och prioritera folkets grundläggande behov. Skattepengarna ska gå till det som gynnar hela samhället –

inte till gröna bubblor, militär upprustning, identitetspolitik eller PR-projekt utan folklig förankring.

Ställningstagande

Svenska medborgare betalar bland de högsta skatterna i OECD, cirka 50 % av inkomsten, men vår gemensamma välfärd och infrastruktur har försämrats över tid. Sverige har 290 kommuner som ansvarar för förskola, äldreomsorg och mer, där över var fjärde skattekrona används, och många myndigheter som framstår som överflödiga eller ineffektiva. Tyvärr är inte alla kronor väl investerade; slöseri förekommer på områden långt från kommunernas och myndigheternas kärnverksamheter. MoD vill sänka skattetrycket och effektivisera offentlig sektor, som ofta felprioriterar till förmån för gröna bubblor, överdimensionerade tjänstemannalöner, identitetspolitik, omotiverad militär upprustning och EU. Istället ska folkets grundläggande behov prioriteras: robust utbildning, vård, omsorg, infrastruktur och beredskap. Övriga utgifter bör övervägas först när våra grundläggande behov är tillfredsställda, med stark folklig förankring.

Förslag på åtgärder

- **Avveckla onödiga myndigheter**
  Sverige har över 360 statliga myndigheter – många med överlappande eller irrelevanta uppdrag. En oberoende genomlysning ska identifiera och föreslå vilka som bör slås samman, effektiviseras eller avvecklas helt.
- **Inrätta en effektiviseringsmyndighet**
  En ny myndighet ska etableras med uppdrag att löpande granska effektivitet och byråkratisering inom hela statsapparaten – med tydligt folkförankrat uppdrag.
- **Inför offentlig transparensplattform**
  En digital plattform, kopplad till Public Service, ska tillgängliggöra all relevant ekonomisk data från myndigheter och kommuner – så att medborgarna kan jämföra, granska och rösta kring prioriteringar.
- **Benchmarking mellan kommuner och myndigheter**
  Skapa ett system för jämförelser där bästa praxis inom vård, skola och omsorg lyfts fram – så att andra kommuner och enheter kan lära och följa efter.
- **Sänk löner för tjänstemän och statliga VD:ar**
  Lönerna i offentlig sektor har ökat oproportionerligt. MoD vill återställa balansen så att de speglar folkets lönenivåer. Inga statliga chefer ska ha lön som överstiger den 90:e percentilen i inkomststatistiken.

- **Krav på fysisk närvaro**
  Inför krav på närvaro i tjänst för offentliga beslutsfattare – riksdag, kommun och myndigheter – som för andra yrkeskategorier.
- **Banta byråkratin**
  Den administrativa överbyggnaden inom exempelvis vården och skolan måste minska. Resurser ska i första hand gå till dem som utför kärnuppgifterna, inte till övervakning och dokumentation.

Motivering

Enligt uppskattningar försvinner mellan 10 och 40 miljarder kronor varje år till ineffektivitet, felprioriteringar eller rent skatteslöseri. Därtill kommer omkring 90 miljarder i militära stödpaket till Ukraina sedan 2022. Skandaler som Nuon-affären, Postnord, pensionsfondernas förvaltning, och statliga räddningspaket till banker visar att folkets pengar inte alltid hanteras ansvarsfullt.

Ett exempel är pensionsfondernas investeringar i högriskprojekt och utlandsfonder som drabbats av stora förluster – utan att pensionsspararna fått kompensation. Ett annat är när statliga bolag som Telia, SJ och Vattenfall betalar ut miljonlöner till ledningen trots försämrade tjänster. Många kommuner lägger dessutom stora belopp på kommunikationskonsulter, genuscertifieringar och överdimensionerade visionsplaner utan koppling till medborgarnas behov.

MoD anser att skattepengar är folkets gemensamma tillgångar – och ska användas varsamt, effektivt och med direkt nytta för medborgarna. Vi vill stoppa slöseriet och prioritera det som verkligen räknas.

G. Bankdelning och demokratisk penningmakt

Sammanfattning

Banker har fått för stor makt över ekonomin och våra liv. MoD vill bryta finanssektorns dominans genom att dela upp bankerna, begränsa spekulation, skapa lokala folkbanker och göra penningpolitiken transparent och demokratisk. Pengar ska vara ett verktyg för välstånd, inte vinstjakt.

Ställningstagande

Sveriges banker ska tjäna samhället – inte driva det mot nästa kris. MoD vill införa modern bankdelning som skiljer sparande och realekonomi från riskabel spekulation.

Förslag: : Inför en svensk bankdelningslag

- **Separera affärsbanker från investmentbanker**
  Vanliga banker som hanterar lönekonton, bolån och sparande ska inte samtidigt få ägna sig åt spekulativ verksamhet som derivathandel, börsspekulation eller riskkapitalplaceringar.
- **Skydda hushållens pengar**
  Inför lagstiftning som förbjuder att insättningar från privatpersoner används som grund för spekulativa finansiella produkter eller högriskinvesteringar.
- **Stärk Finansinspektionens mandat**
  Ge tillsynsmyndigheterna tydliga verktyg att granska och stoppa sammanblandning mellan trygg hushållsbankverksamhet och riskfylld investeringsverksamhet.
- Tydliggör bankernas samhällsuppdrag och skärp tillsynen av deras kapitalbuffertar.

Motivering

Sverige har ett av världens mest koncentrerade banksystem – några få storbanker hanterar både medborgarnas sparpengar och spekulativa affärer på de globala finansmarknaderna. Det innebär att hushållens ekonomi och hela välfärden riskerar att dras med i nästa finanskris.

När bankernas affärsmodeller bygger på kortsiktiga vinster från finansiell spekulation snarare än på långsiktigt sparande och investeringar i verklig produktion, hotar det både ekonomisk stabilitet och demokratisk kontroll.

Genom att införa en tydlig **strukturell uppdelning av bankverksamheter** kan vi:

- minska systemriskerna i ekonomin
- skydda skattebetalarna från att behöva rädda spekulanter
- återställa bankernas roll som samhällsnyttiga institutioner

Finanssektorn ska tjäna folket – inte tvärtom.

Banker ska vara trygga, pålitliga och transparenta – inte spekulativa kasinon.

H. Lokala folkbanker och samhällsnytta

Sammanfattning

MoD vill att kapitalet ska arbeta för människor och samhällen – inte enbart för kortsiktig vinst. Därför föreslår vi att lokala folkbanker med demokratisk styrning ska få växa fram och ge räntefria eller låga lån till småföretag, föreningar och samhällsnyttiga projekt. Finanssektorn ska tjäna folket – inte tvärtom.

Ställningstagande

Kapitalet måste arbeta för samhället. MoD vill främja lokala banker och kooperativ som ger räntefria eller låga räntelån till småföretag, gårdar och civilsamhället.

Förslag:

- Skapa ett statligt startstöd för lokala folkbanker med demokratisk styrning.
- Ge särskilda tillstånd för räntefria finansieringsmodeller, t.ex. baserade på delningsekonomi eller medlemskap.
- Låt offentliga investeringar kanaliseras genom banker med samhällsuppdrag snarare än privata storbanker.

Motivering

Lokala initiativ kvävs ofta av brist på kapital medan storbanker fokuserar på globala investeringar och kortsiktig avkastning. Ett starkt lokalsamhälle kräver lokala finanslösningar – och banker som arbetar för människors behov, inte mot dem.

I. Riksbanken - för folkets ekonomi

Sammanfattning

MoD vill att Riksbankens uppdrag utvecklas i takt med samhällets behov. Utöver prisstabilitet bör centralbanken även bidra till en stabil och framtidsinriktad samhällsekonomi, exempelvis genom att främja investeringar i bostäder,

infrastruktur och innovation. Det kräver förändringar i Riksbankslagen, men kan göras utan att rubba penningpolitikens självständighet.

Ställningstagande

Riksbanken ska stödja realekonomin – inte spekulation. Idag är centralbankens uppdrag begränsat till inflationsmål och finansiell stabilitet. MoD vill bredda uppdraget så att Riksbanken blir ett verktyg för att bygga upp Sveriges produktiva kapacitet, självförsörjning och motståndskraft.

Förslag:

- **Bankdelning:** Återinför uppdelning mellan affärsbanker och finansbolag.
- **Utvidgat uppdrag:** Ge Riksbanken mandat att stödja långsiktig samhällsnytta, såsom bostadsbyggande, energiomställning och infrastruktur.
- **Riktade kreditverktyg:** Inför incitament för banker att låna ut till produktiva sektorer snarare än spekulation.
- **Demokratisk insyn:** Inrätta ett rådgivande medborgarråd som granskar Riksbankens samhällseffekt.
- **Demokratisk förankring:** Inför krav på politiskt godkännande vid stora penningpolitiska förändringar, t.ex. negativ ränta eller införandet av en digital centralbankspeng (CBDC).

Motivering

Sedan bankverksamhet och värdepappershandel slogs samman har fokus skiftat från realekonomisk verksamhet till spekulation. Bankerna skapar pengar utan koppling till produktion och försummar sin roll i samhället. Riksbanken garanterar i praktiken detta system, vilket gör folket ansvarigt för bankernas risker. Genom bankdelning och reform av Riksbankens roll kan Sverige återfå ett banksystem som tjänar samhället. Små banker kan blomstra, företag får tillgång till kapital, och penningpolitiken kan rikta sig mot verkliga behov i samhällsekonomin.

J. Inflation och penningpolitik - trygghet kräver stabilitet

Sammanfattning

Inflation är inte bara en marknadsfråga – den är ofta ett resultat av politiska beslut och bristande demokratisk kontroll över penningpolitiken. MoD vill reformera Riksbankens mandat, stärka prisövervakningen och granska penningmängden i syfte att skapa ekonomisk stabilitet och skydda hushållens köpkraft.

Ställningstagande

Ekonomisk trygghet förutsätter stabila priser och ansvarsfull penningpolitik. När priser på mat, boende och el skjuter i höjden utan att inkomster eller system hänger med, skapas oro och otrygghet – inte minst för människor med små marginaler.

MoD anser att inflation inte är ett naturfenomen, utan ofta resultatet av politiska beslut, centralbankernas agerande och brist på insyn i den ekonomiska styrningen. Vi vill se ett skifte från marknadsdogmer till verklig demokratisk kontroll över penningpolitiken – där långsiktig stabilitet, sysselsättning och ekonomisk rättvisa prioriteras framför kortsiktiga marknadsintressen.

Förslag

MoD vill:

- Se över Riksbankens mandat så att penningpolitiken beaktar fler mål än inflationsbekämpning – exempelvis sysselsättning, hushållens skuldsättning och ekonomisk jämlikhet.
- Inleda en offentlig granskning av penningmängd och penningpolitik, inklusive alternativ som skuldfria investeringar, lokal valuta och folkstyrd finansiering.
- Skärpa konkurrenslagstiftning och prisövervakning, särskilt i samhällskritiska sektorer som energi, livsmedel och boende.
- Minska sårbarheten i leveranskedjor genom enklare regler och stimulans för inhemsk produktion, distribution och innovation.
- Verka för att inflationsskydd byggs in i löneförhandlingar och offentliga avtal – för att skydda hushållens köpkraft.

syfte att skapa ekonomisk stabilitet och skydda hushållens köpkraft.

Motivering

Inflationen påverkar hela samhället – men slår hårdast mot dem som redan har minst. När prisökningar drivs av centralbankspolitik, spekulation och maktkoncentration, måste politiken ingripa.

MoD vill se en penningpolitik som styrs med ansvar, insyn och långsiktig samhällsnytta. Inflationen får inte tillåtas urholka människors frihet och trygghet. Vi ser ekonomisk stabilitet som en grundförutsättning för jämlikhet, framtidstro och verklig valfrihet.

K. Motverka monopol och oligopol

Sammanfattning

Ekonomisk maktkoncentration hotar både marknadens funktion och demokratins grundvalar. MoD vill bryta upp stora företags dominans, främja fri konkurrens och säkerställa att inga aktörer blir så stora att de kan styra politiken, medielandskapet eller människors val.

Ställningstagande

En fri ekonomi kräver rättvisa spelregler. I dag kontrolleras allt fler sektorer – från livsmedel till media, banker och läkemedel – av ett fåtal dominerande aktörer. MoD vill slå vakt om konkurrens och mångfald genom att stoppa maktkoncentration, karteller och oligarkiska strukturer. Marknaden ska inte styras av makt – utan av kvalitet, innovation och samhällsnytta.

Förslag:

- Inför skärpta konkurrensregler som förhindrar företagsfusioner som leder till marknadsdominans.
- Dela upp medie-, livsmedels- och bankjättar som kontrollerar en alltför stor andel av marknaden, i linje med antitrustlagar i exempelvis USA.
- Ge Konkurrensverket större befogenheter och resurser att ingripa mot oligopol, prisstyrning och dolda kartellsamarbeten.
- Inför en progressiv konkurrensavgift för företag med mycket stor marknadsandel, som återinvesteras i små och lokala aktörer inom samma bransch.
- Prioritera lokal och decentraliserad upphandling inom offentlig sektor, särskilt inom mat, hälsa och samhällsservice.

Motivering

När marknader domineras av några få företag hämmas innovation, priser pressas inte nedåt, och konsumenters valmöjligheter urholkas. Än värre är att företag med överstor makt kan påverka lagstiftning, medier och opinion – och därmed också demokratin.

L. Begränsa ekonomiska makteliters inflytande i Sverige

Sammanfattning

MoD vill bygga ett samhälle där makten utgår från folket – inte från en liten finansekonomisk elit. Vi ser med oro på hur storföretagsintressen, finansiella maktcentra och slutna ägarnätverk fått ett växande inflytande över politik, media och ekonomi – även i Sverige. Vår politik syftar till att återta demokratisk kontroll, bryta upp monopol och karteller, och stärka det civila samhället och mindre aktörer.

Ställningstagande

Den växande koncentrationen av ekonomisk makt utgör ett allvarligt hot mot demokratins grundprinciper. MoD står för att begränsa inflytandet från finansiella eliter och återföra kontrollen över resurser och samhällsutveckling till folket. Politisk makt ska inte baseras på ekonomiska resurser eller förmögenhet, utan på medborgarnas förtroende, människors kompetens och ett tydligt ansvarstagande inför folket.

Förslag:

- Inför en särskild **förmögenhetsskatt på extremt stora tillgångar**, där intäkterna öronmärks för folkstyrda projekt och lokalt självbestämmande.
- Skapa ett offentligt **ägarregister över finansiellt och mediepolitiskt inflytande**, inklusive partifinansiering, lobbyverksamhet och stiftelseägda strukturer.
- Inför **marknadstak för ägarkoncentration** inom samhällskritiska sektorer som bank, teknik och media.
- Stärk **konkurrenslagstiftningen** med tydligt fokus på att bryta upp monopolliknande strukturer och kartellsamarbeten.

- Förbjud **anonyma ägarstrukturer** som möjliggör dold makt och utländsk påverkan på svensk demokrati.
- Inrätta en **demokratikommission** med uppdrag att kartlägga och motverka inflytande från ekonomiska maktcentra över politiska beslut.

Motivering

Slutna ägarstrukturer och koncentrerade finansintressen håller på att befästa sin makt i det tysta – även i Sverige. Bakom komplexa bolagskonstruktioner, stiftelser och ägarnätverk döljer sig ett omfattande inflytande över banker, medier, industri och tekniksektorn.

Ett tydligt exempel på detta är det vi ofta kallar den svenska ägarkapitalismen, där stora ägargrupper – som Wallenbergsfären via investmentbolaget Investor – kontrollerar betydande delar av svensk ekonomi, inklusive nyckelsektorer som bankväsende, läkemedel och industri.

Poängen är inte att peka ut en enskild aktör, utan att visa på ett systemproblem: när ett fåtal koncentrerade ägarintressen får stort inflytande över både kapital, kommunikation och politiskt handlingsutrymme förskjuts makten från folket till slutna strukturer utan demokratisk insyn.

Detta undergräver den ekonomiska och politiska mångfalden, tränger undan mindre aktörer och hotar i längden även demokratin. Att återupprätta folkstyret kräver att vi bryter upp dessa strukturer och stärker öppenhet, ägarspridning och folkligt inflytande över samhällsekonomin.

M. Digital suveränitet och demokratisk kontroll av teknikjättar

Sammanfattning

Den digitala ekonomin domineras av globala teknik- och finansjättar som påverkar både samhällsdebatt, infrastruktur och politiska beslut – utan demokratisk kontroll. MoD vill bryta denna maktkoncentration genom digital självförsörjning, rättvis beskattning, ökad transparens och stöd för öppna, användarägda plattformar. Tekniken ska tjäna folket – inte tvärtom.

Ställningstagande

Den digitala ekonomin har blivit en av vår tids största maktfaktorer – men den saknar i stor utsträckning demokratisk kontroll. En liten grupp globala teknik- och

finansjättar har fått en sådan dominans att de påverkar allt från marknader till samhällsdebatt och politiskt beslutsfattande.

Företag som Amazon, Alphabet (Google), Microsoft, Apple och BlackRock agerar i praktiken som digitala feodalherrar: de samlar in enorma mängder persondata, låser in användare i egna ekosystem, dikterar villkor för företag och kontrollerar plattformar som allt fler är beroende av i vardagen.

MoD anser att den digitala ekonomin måste underställas demokratisk styrning, precis som andra grundläggande samhällsfunktioner. Vi vill återta kontrollen över den digitala infrastrukturen och skapa ett system där tekniken tjänar samhället – inte tvärtom.

Förslag:

MoD vill att Sverige och EU:

- Skärper nationella och internationella konkurrenslagar för att förhindra monopolliknande dominans i den digitala sektorn.
- Beskattar globala teknik- och finansbolag rättvist, baserat på faktisk verksamhet och värdeskapande i Sverige och EU.
- Inför transparenskrav för digitala plattformar – inklusive algoritmer, innehållsmoderering och datainsamling.
- Främjar öppna standarder, interoperabilitet och användarägda data i både offentlig och kommersiell digital infrastruktur.
- Skapar digital självförsörjning inom offentlig sektor – exempelvis genom säkra, öppna alternativ till amerikanska molntjänster, sökmotorer och operativsystem.
- Utreder möjligheten att etablera gemensamt ägda digitala plattformar inom utbildning, kommunikation och kunskapsspridning – i likhet med digitala allmänningar.
- Skyddar yttrandefrihet och informationsmångfald genom att motverka att privata företag godtyckligt censurerar eller manipulerar innehåll på sina plattformar.

Motivering
Tekniken har förändrat samhället – men också koncentrerat makt till ett fåtal globala företag som styr plattformar, informationsflöden och digital infrastruktur utan insyn eller ansvar. Demokratin försvagas när samhällskritiska funktioner styrs av privata intressen.

MoD vill se digital självständighet, rättvis beskattning och ökad transparens – så att tekniken åter börjar tjäna folket, inte tvärtom.

N. Fri handel

Sammanfattning

Handel ska gynna hela samhället – inte bara storföretag och globala aktörer. MoD vill reformera handelspolitiken och främja produktiva investeringar för att skydda lokala jobb, stärka Sveriges självförsörjning och öka småföretagens möjligheter att verka globalt utan att fastna i byråkrati eller exploaterande avtal.

Ställningstagande

MoD står för fri men rättvis handel. Det betyder handel på lika villkor, utan tvång eller dominans. Vi motsätter oss handelsavtal som underminerar nationellt självbestämmande, driver på miljöförstöring eller tvingar fram avregleringar som gynnar storföretag på bekostnad av människor, miljö och lokal ekonomi.

Förslag:

- **Skydda lokala industrier** genom att omförhandla EU:s handelsvillkor och införa selektiva tullar där det stärker svensk självförsörjning, livsmedelstrygghet och produktion.
- **Ta bort avgifter på mikrotransaktioner och digital export** för att minska kostnader för små företag, föreningar och självständiga aktörer.
- **Stärk handelsrelationer utanför EU** genom bilaterala avtal som bygger på respekt för nationell suveränitet, ekologisk hållbarhet och ömsesidigt utbyte – inte centralstyrd marknadsdominans eller rovdrift på människor och miljö.
- **Använd bitcoin och andra decentraliserade valutor** som neutrala betalmedel för global handel – särskilt i länder där banksystemet är instabilt eller politiskt manipulerat.
- **Stoppa investeringsavtal som ger företag vetorätt mot demokratisk lagstiftning**, som ISDS-mekanismer (Investor-State Dispute Settlement).

Motivering

Sveriges handelspolitik har i allt större utsträckning formats av EU:s regelverk, vilket ofta gynnat storföretag medan små och medelstora aktörer har fått kämpa mot ojämlika villkor. Det har också medfört ett ökat beroende av globala försörjningskedjor, något som blivit tydligt i kristider.

Handel kan vara ett verktyg för fred och utveckling – men bara om den bygger på rättvisa principer. Vi vill inte se ett Sverige där jordbruk, industri och digitala innovationer konkurreras ut av billig import eller byråkratiskt tvång. Vi vill ha en handelspolitik som främjar produktiva investeringar, inte river ner – som skapar värde lokalt och öppnar dörrar globalt, utan att sälja ut vår självständighet.

Handel är inte fri om den bara är fri för de starkaste. Därför vill MoD skapa ett system där även små aktörer, landsbygdsproducenter och lokala företag får förutsättning att växa och frodas.

0. Bevara kronan - Sveriges ekonomiska självständighet

Sammanfattning

MoD vill skydda den svenska kronan som en garant för nationell suveränitet och ekonomisk självbestämmande. Vi säger nej till euron och EU:s överstatliga finanspolitik. Sveriges valuta ska styras från Sverige – i linje med folkets vilja i folkomröstningen 2003.

Ställningstagande

MoD vill värna den svenska kronan som ett verktyg för nationellt självbestämmande. Vi står upp för folkets beslut i folkomröstningen 2003, där ett tydligt nej uttalades mot införandet av euron och fortsatt svensk valutasuveränitet. Att behålla kronan är att försvara vår rätt att forma en penningpolitik efter svenska behov – inte att underkasta oss EU:s centralstyrning och finansregler.

Förslag:

- Håll Sverige utanför EMU och respektera folkets nej till euron.
- För en självständig svensk penningpolitik som gynnar jobb, välfärd och stabilitet i Sverige.

- Säg nej till EU:s finanspolitik som tvingar medlemsländer att bära andra länders bankkriser och underskott.

Motivering

Kronan har gett Sverige en unik förmåga att stå emot globala kriser – från finanskrisen till pandemin – tack vare egen valuta, flytande växelkurs och möjlighet till nationella åtgärder. Länder inom eurozonen har inte samma flexibilitet, och har ofta tvingats till sparpaket och nedskärningar som slår mot vanligt folk.

Att överlämna valutan till Bryssel vore att överge en av våra viktigaste verktyg för ekonomisk frihet. En gemensam valuta utan gemensamt ansvar riskerar att göra oss till borgenärer för andras skulder – samtidigt som vi förlorar möjligheten att själv bestämma över ränta, kredit och penningmängd.

Sveriges ekonomiska framtid ska formas i Sverige – av svenska folket, inte av EU:s teknokrater. MoD står för ett starkt, självständigt och demokratiskt Sverige där kronan förblir en garant för vår suveränitet.

P. Digitala valutor och krypto

Sammanfattning

MoD förespråkar en ekonomi där individen har kontroll över sina egna pengar. Vi säger nej till digitala centralbanksvalutor (CBDC) och ja till laglig användning av decentraliserade digitala valutor såsom Bitcoin. En fri ekonomi kräver frihet från övervakning, politisk styrning och godtycklig kontroll.

Ställningstagande

Valutor ska främja människors frihet – inte användas för övervakning eller politisk kontroll. MoD vill att Sverige går i täten för ett decentraliserat och fritt finansiellt system där pengar är ett verktyg för oberoende, inte maktutövning.

Förslag:

- Gör **Bitcoin och andra decentraliserade kryptovalutor lagliga som betalmedel** i Sverige.
- Staten ska bygga upp en **reserv av kryptovaluta som Bitcoin och guld** – som ett skydd mot inflation och andra ekonomiska risker.
- **Pausa Riksbankens arbete med e-kronan och tillsätt en oberoende utredning** av riskerna med centralbanksstyrd digital valuta. Om

utredningen bekräftar hot mot integritet och demokrati, bör införandet förbjudas genom lag.
- Skapa **informations- och utbildningskampanjer** om kryptovalutors möjligheter till ekonomisk frihet och självständighet.
- Etablera en **kryptorättslig ram** som skyddar privatpersoners rätt att använda, lagra och överföra kryptovalutor utan överdriven reglering eller beskattning.
- Undersök möjligheten till **statlig kryptobetalning** för skatter, avgifter och offentliga tjänster – som ett komplement till det traditionella banksystemet.

Motivering

Bitcoin och andra kryptovalutor är mer än investeringar – de är verktyg för ekonomisk frihet. Till skillnad från traditionella valutor kan kryptovalutor inte styras av centralbanker eller manipuleras av politiska beslut. De bygger på öppen källkod, global tillgänglighet och decentralisering – vilket ger skydd mot inflation, censur och godtyckliga ingripanden i individers ekonomiska liv.

MoD ser med stor oro på utvecklingen av statliga digitala valutor (CBDC), såsom Riksbankens e-kronaprojekt. En centralbanksstyrd digital valuta riskerar att ge staten fullständig insyn i medborgarnas ekonomi – med långtgående konsekvenser för integritet, frihet och maktfördelning.

CBDC öppnar för ett samhälle där staten i realtid kan spåra alla transaktioner, begränsa vad medborgare får köpa, och frysa tillgångar utifrån ”olämpligt” beteende. Det riskerar att bli ett verktyg för social ingenjörskonst, kontroll och tyst sanktionering – ett digitalt övervakningssystem i ekonomisk tappning.

Sverige har ett unikt läge att gå en annan väg. El Salvador har visat att legalisering av Bitcoin kan stimulera innovation, öka finansiell inkludering och skapa ett tryggare och mer flexibelt betalningssystem för medborgare, särskilt för dem i diasporan.

MoD vill att Sverige blir det första landet i Europa med en fri kryptopolitik – till nytta för individer, företag, lokal ekonomi och demokratin som helhet.

Q. En folkstyrd ekonomi bortom stakeholder capitalism

Sammanfattning

Idén om "stakeholder capitalism" – där företag inte bara ska tjäna sina aktieägare utan även ta hänsyn till anställda, samhället och miljön – har fått stort genomslag internationellt, inte minst genom World Economic Forum. MoD anser dock att denna modell är otillräcklig för att möta de systemfel och odemokratiska maktkoncentrationer som präglar dagens ekonomi.

Stakeholder capitalism är i grunden en reforminriktad form av marknadskapitalism, där bolagsledningar förväntas visa socialt ansvar. Men utan verklig demokratisk kontroll och ansvarsskyldighet riskerar modellen att bli en form av skensolidaritet – en PR-anpassad fernissa som upprätthåller det ekonomiska etablissemangets makt

Ställningstagande

MoD står för ekonomisk demokrati, inte elitstyrd välvilja. Vi menar att samhällskritiska beslut inte ska fattas i styrelserum eller på privata toppmöten, utan i offentliga rum med folkligt inflytande. Det är inte nödvändigt att vänta på att någon "stakeholder-kapitalist" ska göra rätt – vi behöver lagstiftning, fördelningspolitik och verklig förändring av maktstrukturer.

Förslag:

- Demokratisera ekonomin genom att främja offentligt, kooperativt och lokalt ägande av välfärdssektorn och samhällskritisk infrastruktur.
- Inför lagkrav på miljö- och mänskliga rättigheter inom alla affärsverksamheter, snarare än frivilliga riktlinjer.
- Beskatta storskaliga vinstdrivande aktörer som verkar inom offentligfinansierade områden och förbjud vinstuttag i vård, skola och omsorg.
- Skapa demokratiska folkråd där civilsamhället har inflytande över ekonomiska regelverk och fördelning av offentliga resurser.
- Inför transparenskrav och öppen redovisning för alla storbolag med samhällspåverkan.

Motivering

Stakeholder capitalism målar upp bilden av ett mer ansvarsfullt näringsliv, men flyttar samtidigt fokus från strukturella lösningar till individuella intentioner. Det är inte rimligt att demokratiska samhällsfrågor, som miljö, välfärd och fördelning, ska styras av några av världens rikaste individer och bolag.

Vi behöver en ny samhällsmodell där makten fördelas på riktigt. Där människor, inte privata vinstintressen, styr utvecklingen. Där samhällsnytta går före aktieägarvärde. MoD arbetar för ett Sverige och en värld där ekonomin tjänar människan – inte tvärtom.

R. Fritt företagande med mänskligt ansikte

Sammanfattning

Företagande är en grund för frihet, kreativitet och lokal välfärd. MoD vill skapa ett företagsklimat som sätter människan före byråkratin. Små och ideella aktörer ska inte dränkas i regler, utan lyftas fram som viktiga samhällsbärare. Vi föreslår sänkta trösklar, minskat regelkrångel och stöd till kooperativ och lokal produktion.

Ställningstagande

Människor ska ha frihet att skapa, bygga och försörja sig genom eget arbete – utan att kvävas av avgifter, regelbörda eller särbehandling till fördel för storföretag. Företagande ska uppmuntras, särskilt i glesbygd, föreningsliv och cirkulär ekonomi.

Förslag:

- **Slopa avgifter för att starta företag** och gör det kostnadsfritt att registrera enskilda firmor samt mikroföretag med färre än tio anställda.
- **Inför momsfrihet för småföretag med omsättning under 5 miljoner kronor** för att främja tillväxt och innovation.
- **Sänk arbetsgivaravgiften för små företag och föreningar** med upp till 10 anställda.
- **Ge lokala aktörer förtur vid upphandlingar** när kvalitet och pris är likvärdiga.
- **Skapa en "idébank" med råd och mikrostöd**, finansierad av extraskatt på storföretag, för att hjälpa små verksamheter att växa.

- **Gör det enklare att driva föreningar, gårdsbutiker, andelsjordbruk och hantverksverksamheter** genom förenklad bokföring, färre rapporteringskrav och bättre stöd från myndigheter.
- **Främja kooperativ, sociala företag och alternativa ägandeformer** som stärker lokal demokrati och hållbarhet.

Motivering

Sveriges välstånd har vuxit ur självständiga initiativ, småskaligt företagande och idérikedom. Men idag motarbetas många småföretag av ett system byggt för stora aktörer – med krångliga regler, höga avgifter och stel byråkrati.

MoD vill vända på detta. Småföretag, föreningar och lokala entreprenörer är ryggraden i ett levande samhälle. När människor får förutsättningar att skapa något eget stärks både friheten, sysselsättningen och den sociala hållbarheten. Vi tror på ett företagande med mänskligt ansikte – där ekonomi handlar om värde, inte bara vinst.

8. Transaktionsfrihet och äganderätt

Ställningstagande

MoD anser att varje individ har rätt att fritt använda, spara och överföra sina tillgångar utan otillbörlig övervakning eller kontroll. Denna rätt är avgörande för ett fritt och välfungerande samhälle – särskilt när statliga och privata aktörer allt oftare använder tekniska system för att kontrollera, styra eller utestänga människor från det ekonomiska livet.

Vi säger nej till centralbanksstyrda digitala valutor (CBDC) utan tydliga skydd för individens frihet och ja till fria, decentraliserade betalningssystem.

Förslag

- Grundlagsfäst rätten att genomföra frivilliga transaktioner som en del av äganderätten.
- Pausa Riksbankens e-kronaprojekt och tillsätt en oberoende konsekvensanalys av riskerna med CBDC.

- Grundlagsfäst transaktionsfriheten - rätten att betala anonymt, både digitalt och med kontanter.
- Säkerställ fortsatt kontanttillgång genom stöd till hantering i glesbygd, för alla som så önskar.
- Främja utbildning och användning av fria betalningssystem som Bitcoin och Monero, och skydda dem från otillbörlig reglering.

Motivering

Äganderätten innebär inte bara att äga – utan att kunna använda det man äger. När digitala system kan neka eller begränsa transaktioner efter godtycke, hotas både rättssäkerhet och ekonomisk frihet. Digitala centralbanksvalutor riskerar att ge staten ett historiskt unikt verktyg för övervakning och kontroll över människors ekonomi.

MoD vill bygga en ekonomi där frihet och ansvar går hand i hand – och där tekniken skyddar individen, inte begränsar den.

T. Innovation och framtidens idéer

Sammanfattning

Framtiden byggs av dem som vågar tänka nytt. MoD vill göra Sverige till ett land där goda idéer får hjälp att växa – där forskning, kreativitet och teknik får samverka för att tjäna allmänhetens intressen. Vi vill främja innovation som gynnar allmänheten, underlätta för entreprenörer och skapa bättre samarbete mellan skola, näringsliv och civilsamhälle.

Ställningstagande

Sveriges framtid avgörs av hur vi tar tillvara på människors idéer, initiativkraft och problemlösningsförmåga. Innovation måste gynna hela samhället – inte bara de redan etablerade. Staten ska vara en möjliggörare, inte ett hinder.

Förslag:

- **Skapa en statlig innovationsfond för nya entreprenörer** med räntefria lån och mentorskap för idéer som bidrar till samhällsnytta.
- **Ge riktade bidrag och skattelättnader till forskning inom hållbar teknik, öppen källkod, AI med etiska ramar, och decentraliserade system.**

- **Främja samarbeten mellan skolor, högskolor, småföretag och civilsamhälle** för att öka tillgången till praktiska innovationsmiljöer.
- **Inför innovationsstipendier i varje kommun**, riktade till idéer som främjar demokrati, lokal resiliens, miljö eller välfärd.
- **Avskaffa hinder för små uppfinnare och ideella uppstartsprojekt**, t.ex. förenkla regler för tillfälliga tester av nya tekniska lösningar.
- **Skydda öppen innovation genom starkare immaterialrätt för enskilda innovatörer**, samtidigt som monopolisering motverkas.

Motivering

Allt fler känner att det inte lönar sig att ha idéer. Stora företag dominerar, medan små uppfinnare och entreprenörer kämpar med regelkrångel och brist på stöd. Det hämmar inte bara tillväxten – det kväver kreativiteten.

MoD vill återupprätta Sverige som ett land där uppfinningsrikedom ses som en tillgång. Vi tror att innovation inte bara handlar om teknik, utan också om nya sätt att tänka kring hälsa, miljö, demokrati och gemenskap. Ett land där goda idéer får chans att utforskas och slå rot blir mer motståndskraftigt, mänskligt och fritt.

U. Energipolitik för självförsörjning och frihet

Sammanfattning

Energi är grunden för ett fungerande samhälle – men också en frihetsfråga. MoD vill bygga ett hållbart, decentraliserat och självförsörjande energisystem där makten över el och värme ligger hos folket – inte hos marknaden, EU eller storföretag. Vi säger nej till spekulation, tvång och ensidighet. Ja till teknikneutralitet, energidemokrati och trygg energiförsörjning i hela landet.

Ställningstagande

Sverige ska vara energisuveränt. Vår elförsörjning ska vara stabil, prisvärd och styras av nationella behov – inte av EU:s marknadsmodell eller storbolagsintressen. Staten ska ta ansvar för infrastrukturen, men ge plats för lokala initiativ och nya tekniska lösningar.

Förslag:

- Satsa på en **teknikneutral energimix** – inklusive djupgeotermi (värmeutvinning djupt ner i berggrunden), vattenkraft, biogas och fjärde generationens kärnkraft – med fokus på säkerhet, låg miljöpåverkan och lokal demokratisk förankring.
- **Värna vattenkraftens roll** som reglerbar och inhemsk energikälla – i balans med miljöhänsyn, ekosystem och urfolks rättigheter. Miljöanpassa kraftverk med fiskvägar, minimiflöden och mjukare reglering för att skydda biologisk mångfald, minska erosion och värna renbetesmarker. Involvera samiska företrädare i samråd för att säkra rennäringens behov och använd moderna prognossystem för att optimera både elproduktion och naturskydd.
- **Reformera elmarknaden**: Återreglera elnäten och driv dem i allmännyttans intresse – inte av vinstdrivande monopol.
- **Avskaffa elnätsavgiftens beskattning** – el är en nödvändighet, inte en lyx.
- **Ge räntefria statliga lån till hushåll, byar och företag** som investerar i egen energiproduktion och energilagring (t.ex. sol, ved, batterier).
- **Stöd lokala energikooperativ** och decentraliserade lösningar – exempelvis fjärrvärme i mindre samhällen, gårdsvindkraft eller energidelning.
- **Säg nej till tvingande omställning till elbil, värmepump och digital mätning** – tekniken ska vara ett val, inte ett tvång.
- **Sverige ska lämna EU:s elhandelsmarknad**, där inhemskt överskott säljs ut till höga priser.

Motivering

Dagens energipolitik styrs alltmer av marknadsintressen, centralisering och överstatlighet. Det har lett till skenande elpriser, sårbara system och orättvisa villkor för landsbygden. Samtidigt gör klimatdebatten att vissa lösningar tvingas fram utan förankring, trots att de inte passar alla.

MoD menar att frihet börjar med självförsörjning. Vi vill ha ett robust system byggt för människors behov – inte för elbörsens spekulation. Genom att öppna för flera tekniker, stärka lokalt inflytande och satsa på långsiktig hållbarhet bygger vi ett energisystem som inte bara är grönt – utan också fritt, tryggt och rättvist.

För att uppnå verklig energisuveränitet krävs ett teknikneutralt synsätt där flera lösningar samverkar. Därför behöver även kärnkraftens roll i ett framtida energisystem utvärderas utan dogmatiska skygglappar.

V. Kärnkraft

Sammanfattning

Sverige behöver pålitlig planerbar energi för att säkra folkets välfärd, företagsamhet och innovation. Kärnkraft är en kraftfull och kontroversiell teknik med både potential och risker. MoD förespråkar en öppen, saklig och demokratisk diskussion om kärnkraftens framtid – utan vare sig ideologiska låsningar eller industriell lobbyism.

Vi ser kärnkraften som en potentiellt viktig del av Sveriges energimix – men inte som en universallösning, och tekniken så som den ser ut idag har förbättringspotential när det kommer till avfallshantering och säkerhet. Valet av teknik ska alltid styras av långsiktig hållbarhet, säkerhet, självförsörjning och respekt för kommande generationer.

Förslag:

- **Tillsätt en bred, oberoende utredning om framtidens elproduktion** där ny kärnkraft jämförs öppet med andra lösningar – både tekniskt, miljömässigt, ekonomiskt och etiskt.
- **Beakta utvecklingen av ny generation småskaliga reaktorer (SMR)** som möjliggör lokal energiproduktion med höga säkerhetskrav, samt forskningen kring toriumreaktorer och fusionskraft som långsiktiga alternativ.
- Säkerställ att kärnkraft – likt annan energiproduktion – **står under full offentlig insyn, demokratisk kontroll** och strikt miljöprövning.
- **Uppmuntra användning av överskottsvärme** från energiproduktion till uppvärmning av växthus, som ett sätt att stärka Sveriges livsmedelsberedskap och hushålla med resurser i en energieffektiv cirkulär ekonomi.
- **Prioritera forskning och innovation kring säker hantering av kärnavfall**, återvinning av använt bränsle och nedmontering av äldre reaktorer.
- **Förbjud kärnkraft i känsliga naturområden** eller utan tydlig lokal förankring och samtycke.
- **Inför krav på oberoende granskning** av säkerhet, livscykelkostnader och miljöpåverkan innan beslut om nya reaktorer.
- **Garanti om full transparens** i alla delar av kärnkraftsprocessen – från uranbrytning till slutförvaring av avfall.

Motivering

Sveriges elproduktion är redan till största delen fossilfri, men när transportsektorn elektrifieras och industrin ställer om från fossila bränslen till eldrivna processer ökar behovet av stabil och planerbar el. För att möta denna växande efterfrågan utan att öka beroendet av fossila bränslen kan kärnkraft spela en viktig roll – förutsatt att den uppfyller höga krav på säkerhet och hållbarhet.

MoD vill inte låsa fast Sverige i vare sig kärnkraft eller dess motsats. Vi vill se en öppen, ärlig och faktabaserad energipolitik där alla alternativ prövas utifrån människans frihet, samhällets behov och planetens gränser.